

GLASILO

Ustanovljeno - Established in 1996

GLASILO kanadskih Slovencev

Izdaja - Vseslovenski kulturni odbor
Published by - All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3W2
www.theslovenian.com

President Marjan Kolarič
Tel: 905-273-4678
E-mail: marjan_kolaric@hotmail.com

Glavni urednik - Editor - Leander Škof
Tehnični sourednik - Frank Brence
Sourednik za angleščino - Richard Vukšinič

Sodelavke:
Anica Resnik, Tjaša Škof, Julka Brence, Milena
Soršak, Stefanie Kranjec in Sandra Komavli

Letna naročnina - yearly subscription
Kanada \$25.00, ZDA \$30.00 US
Europe \$40.00 US

Address you comments to: Frank Brence,
94 Glenthorne Drive, Toronto, ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794, Fax: 416-281-4287
E-mail: fbrence@aol.com

Škof Friderik Baraga
Delo kiparja Franceta Goršeta - 1977

Iz vsebine

- 4 Uvodne besede
- 5 Poslanica predsednika Vlade RS Janeza Janše ob Dnevu državnosti
- 6 Izseljenci Slovenije obeležujejo 60. obletnico
- 8 Iz Kanadskega slovenskega kongresa
- 9 Proslava na Slovenskem letovišču v Boltonu ob praznovanju 150. obletnice škofovanja Friderika Barage v Kanadi, 46. Slovenskega dneva in 14. Dneva slovenske državnosti
- 12 Glavni nagovor: Baragova prisotnost v Kanadi
- 15 Zaključne besede Marjana Kolariča predsednika VSKO
- 16 Slovenski dan 2005 v Lipa Parku
- 17 SLOVENSKI DAN - Nageljčki
- 18 Peto vseslovensko srečanje v znamenju večje povezave Slovencev
- 19 Spominska slavnost ob "Dnevu krivde, odpuščenja in sprave"
- 20 Re: Janšev govor "Odporništvu je ohranilo Slovence kot narod"
- 21 Odhod v pozabo?
Vrnitev pretepača
- 22 Drzni in mrtvi
- 23 Intervju Janeza Janše o Bruselski krizi
- 24 Zmeda v Alcatrazu
- 25 Nelojalna loža
- 26 Politkomisarji v podjetjih
- 28 Olupek z nalepko
Prijatelja na stopnicah
- 29 Vročica za špekulante
- 30 Zvijavost zahrbtnega razdvajanja
Obračun z gradualizmom
- 31 Teroristični napadi
- 34 Epidemija vladnih odstopov - je za nekatere delo prenaporno?
Meseci grmenja
- 35 Avtocesta dokončno povezuje slovenski vzhod in zahod
- 36 Nastajajoči dvomi v sedanjo Evropsko zvezo?
- 37 Dun & Bradstreet: Strateški načrti slovenske vlade realistični
- 38 Naše zivljenje
- 40 Petdesedletnica poroke Staneta in Elsie Kranjc
- 41 Obiskali so nas rojaki iz Avstralije
Slovensko in globalno prebivalstvo
- 42 Slovenci v zamejstvu
- 45 Proslava 110-letnice postavitve Aljaževega stolpa
- 46 DNA evidence indicates common genetic...
- 48 Interview with Dr. Dimitrij Rupel
- 49 Poročilo o 17. golf turnirju za SCSF
A short history of "Slovenian Golf Tournament"
- 50 When Jesus Threshed Wheat in Slovenia
- 52 Events Calendar for 2005
- 53 Dom Lipa recognizes the support of Planica...
- 54 Seniors Club of Dom Lipa visits Planica

Uvodne besede

Začetkom julija na častni proslavi dneva samostojnosti Slovenije in naše nove domovine Kanade, smo se kanadski Slovenci ponosno spominjali našega škofa Friderika Barage. Pred 150. leti je bil Baraga eden od prvih Slovencev, ki so stopili kot misijonarji na kanadska tla.

Julija letos smo bili priča strahotnim terorističnim napadom v Londonu in drugod po svetu. Občutili smo tudi rekordno vročino v Ontariju ter sledili uničujočim poplavam v Ontariju in Manitobi. Tudi Sloveniji mati narava ni prizanesla, saj so letošnja poletna neurja poskodovala po vsej državi okoli 1250 hektarjev kmetijskih površin.

Po želji mnogih naših bralcev in za zgodovinski arhiv še vedno kronološko objavljamo članke pretežno iz istih virov kot doslej, da vas tako seznanimo s podrobnimi dogajanja doma in po svetu. Ta informacija je v glavnem objavljena v člankih elektronskega dnevnika Ljubljanske novice in v reviji MAG. Njihovi poklicni in poizvedovalni novinarji dobro poznajo domače razmere in niso na vajetih cenzure, kar še vedno prevladuje v večini medijev kontinuitete. Brez dvoma so nam ti novinarji zmožni bolj objektivno odkrivati ter kritično in jasno analizirati prikrita gospodarska in politična dogajanja iz matične domovine, kot pristranski časnikarji vodilnih slovenskih dnevnikov. Tudi STA in ostale tiskovne agencije o tem ne poročajo.

Seveda dopisi in poročila kanadskih Slovencev in njihovih društev imajo in bodo vedno obdržali prednost objave v Glasilu.

Naslednjo izdajo Glasila pa nameravamo posvetiti enemu naših društev in upamo, da mu bodo sledila tudi ostala slovenska društva.

Consulate general of the Republic of Slovenia and Eurobrand present

MADE IN SLOVENIA TOP DESIGNER FASHION SHOW

*on Sept. 14, 2005 at the CARLU (Concert Hall), 444 Yonge Street, Toronto
.Reception 5 pm, Gala fashion show 5.30 pm, followed by displays in the foyer*

RVSP www.eurobrand.biz

P. S. Special invitees include Mr. and Mrs. Donald Trump, Toronto mayor David Miller and other dignitaries and celebrities. The event will be hosted by former Miss Slovenia Rebeka Dremelj, while the model cast include several Miss Universe participants.

Poslanica predsednika Vlade RS Janeza Janše ob Dnevu državnosti

Ljubljana 24. junij 2005

Spoštovane državljanke in državljani, Slovenke in Slovenci.

Vsakokratni praznik slovenske državnosti je prilika za razmislek o največjem dosežku našega naroda: neodvisni, mednarodno priznani in demokratični slovenski državi, Republiki Sloveniji. Poldrugo tisočletje smo živeli razdeljeni med različne države pod neslovenskimi vladarji. Sedaj smo gospodarji na svoji zemlji. Naslednje leto bo poteklo petnajst let, ko za svoje razmere ne moremo kriviti drugih, ampak je vse odvisno od nas in samo nas. Slovenska država ni nastala iz slovenske sebičnosti, ampak osnovnega cilja vsakega zrelega naroda, da sam odloča o sebi in svoji prihodnosti. Naš namen nikoli ni bil ustvarjati idejno homogene države. Naši cilji so bili svoboda, demokracija in vsestranski napredek vsakega posameznika in skupnosti. Enotni naj bi bili zgolj v temeljnih pogledih, ki zadevajo naš obstoj in smeri razvoja, sicer pa je bistvo svobode, da zagotavlja pravico do različnosti.

Tako v tujini kot doma so nekateri dvomili o smislu naše državne samostojnosti in neodvisnosti. Vključitev in aktivno sodelovanje Republike Slovenije v takšnih mednarodnih organizacijah kot so OZN, Evropska skupnost in NATO, predvsem pa naš notranji gospodarski in politični razvoj potrjujejo pravilnost naše takratne odločitve. Naš vsestranski napredek bi bil veliko manjši, če ne bi ubrali te poti. Življenjska raven naših nekdanjih jugoslovanskih sodržavljanov to več kot očitno potrjuje.

Demokracija se navzven manifestira predvsem v pravici državljanek in državljanov, da na vsakih volitvah izberejo tiste, ki jim glede prihodnosti največ zaupajo. Sedanja vlada se trudi izpolniti predvolilne obljube. Njen temeljni cilj je približevanje ravni življenja naših sodržavljanov tisti v najbolj razvitih državah Evrope. Zato pa so potrebne nekatere temeljne spremembe zlasti na gospodarskem področju, ki naj vzpodbudijo gospodarsko rast in uspešnost. Predvsem moramo izrabiti naše prednosti. Majhnost, ki nam jo nekateri doma očitajo, mora biti naša prednost, kar je že dokazala vrsta naši primerljivih držav. Intelektualni potencial naših ljudi in njihova delavnost zahtevata od vsakokratne vlade, da obe ti dve lastnosti naših sodržavljanov dobita največji možnosti za vsestranski razmah. Le tako bomo lahko upravičili in osmislili tudi življenja vseh tistih, ki so darovali svoja življenja za slovensko samostojnost, neodvisnost in demokracijo.

Prihodnost je obetavna in nas je ni treba biti strah. Predvsem pa se moramo zavedati, da je največ odvisno od nas samih. Biti moramo pogumni, tudi drzni, ne pa lahkomišelní. Nič nam ni bilo in nič nam ne bo podarjenega. Sedanja vlada se zaveda vse resnosti domačih in tujih razmer. Prepričana je v vsestranski napredek in osebno srečo tako vsakega posameznega državljanja kot vse skupnosti. Le z njim bomo lahko uspešno in učinkovito pomagali tudi svojim rojakom v zamejstvu in tujini, ki so bili in ostajajo del enotnega narodnega telesa ne glede na državne meje, ki nas v novih razmerah lahko bolj združujejo kot ločujejo.

Izseljenci Slovenije obeležujejo 60. obletnico

Povzeto po Delu/LN/STA/SSK, Ljubljana, 3. in 4. julij 2005

Samostojna Slovenija je rezultat prizadevanj Slovencev tako doma kot po svetu in tega ne smemo pozabiti, je v Cankarjevem domu povedal predsednik vlade Janez Janša. *“Prizadevajmo si, da se te vezi ne le ohranjajo, ampak tudi krepijo,”* je poudaril. V svojem govoru je še posebej izpostavil pomoč izseljencev v času osamosvajanja. *“Za njihovo pomoč pri mednarodnem priznanju samostojne Slovenije, ko so svoja zunanja ministrstva dobesedno zasuli z zahtevami po takojšnjem mednarodnem priznanju Slovenije, jim ne bomo nikoli dovolj hvaležni,”* je dejal Janša in se ob tej priložnosti javno zahvalil v imenu slovenske vlade.

“Mineva 60 let od konca druge svetovne vojne in vsega, kar je vojna in v njenem okviru izvedena komunistična revolucija prinesla v svojem zaključku in posledicah. Ena od posledic so bili tudi desettisoči naših rojakov, prisiljeni v begunstvo in izseljenstvo,” je dejal Janša in dodal, da je ta val beguncev *“domovini in narodu vzel velik del najsposobnejše gospodarske in kulturne elite, po tragedijah v preteklih desetletjih pa še dodatno oslabil slovensko narodovo telo. Odhajali so najbolj ambiciozni.”*

Spomnil je na selitve Slovencev v času industrijske revolucije, ko je Slovenija med letom 1880 in prvo svetovno vojno izgubila skoraj četrtino prebivalstva. Omenil je še selitve beneških Slovencev, selitve po koncu obeh svetovnih vojn ter selitve v 60. letih, ko je Jugoslavija odprla meje z Evropo. *“Med rojaki, razseljenimi po svetu, so bili naši najambicioznejši predniki,”* je dejal Janša in dodal, da se moramo Slovenci v veliki meri zahvaliti prav izseljencem, saj so ob vrnitvi poleg kapitala, domov prinesli tudi nove gospodarske poglede in tehnične izkušnje.

Še posebej je poudaril pomen novega podjetniškega duha, ki so ga prinašali slovenski izseljenci, nekdanji socialistični režim pa ga je načrtno dušil. *“Če ne bi bilo izjemne pomoči naših izseljencev, bi bil slovenski standard v*

Jugoslaviji veliko nižji, bližji tistemu v socialističnih državah,” je dejal Janša in dodal, da so bile v Sloveniji tudi po osamosvojitvi takšne razmere, ki niso omogočile izseljencem, da bi se v Sloveniji lahko *“gospodarsko in družbeno razmahnili”*.

Po drugi svetovni vojni je bila Slovenija, tako Janša, številnim svojim rojakom v tujini kruta mačeha. *“Ne samo, da so številne dobesedno izgnali iz njihovih tukajšnjih domov, ampak so jim tudi v tujini hoteli onemogočiti stike z najbližnjimi,”* je dejal predsednik vlade. Ob koncu je Janša poudaril, da obstaja skupna odgovornost tako Slovencev v Republiki Sloveniji, pripadnikov manjšin v Italiji, Avstriji in na Madžarskem in vseh Slovencev po svetu za ohranitev in razvoj slovenstva. *“Prejšnja oblast je hotela v veliki meri na tem področju nadaljevati z nekdanjo jugoslovansko politiko. Sedanja vlada se zaveda velikega prispevka Slovencev v zamejstvu in po svetu k nastanku demokratične in svobodne Slovenije. Dobro prihodnost ima samo tista in takšna Slovenija, ki jo bodo vsi Slovenci čutili kot svojo domovino,”* je zbranim izseljencem dejal predsednik vlade.

Fink: Resnica še ni zablestela

Uvodoma je udeležencem slovesnosti spregovoril še Božidar Fink, Slovenec iz Argentine. *“Danes lahko z vso pravico pred domačo javnostjo izrazimo misli rojakov, ki so bili prisiljeni pred komunističnim režimom pobegniti v tujino. Velika hudobija ne more biti izbrisana iz naše zavesti, ker resnica še ni zablestela,”* je dejal Fink. *“Tako množičnih pomorov kot v Sloveniji, ni bilo razen v Sovjetski zvezi nikjer v Evropi,”* je poudaril Fink. Ob tem je dodal, da tisti, ki izrekajo očitke kolaboracije in izdajstva, sramotijo sebe in nočejo priznati nesmiselnosti obtožb. *“Neverjetno, da se mora še zdaj pojavljati občutek narodnega izdajstva. Na svetu ni zakona, ki bi govoril o izdajstvu naroda,”* je še dejal Fink.

Po Finkovih besedah, je bilo v boju proti nevzdržnemu terorističnemu režimu komunizma

dopuščeno pomoč sprejeti od kogarkoli, tudi od okupatorjev. *“Mi njim pri doseganju vojaških ciljev nismo pomagali. Revolucijo so izkrivljali 15 let, resnica je močnejša, zdaj je ne morejo več. Ne priznavamo jim moralne upravičenosti, da bi nam lahko kar koli očitali,”* je dejal Fink. V programu, prepletenem z recitacijami in petjem so nastopili svetovno priznana pevca Bernarda in Marko Fink, ob spremljavi Ivana Vombergarja in člani Slovenskega gledališča Buenos Aires iz Argentine, z recitacijami. Zbor Korotan iz Clevelanda pa je med drugimi deli, ob spremljavi orkestra, predstavil kantato skladatelja Metoda Milača *“Pozdravljena zemlja”*.

V Kamniški Bistrici 1500 ljudi

Osrednje prireditve Srečanje v moji deželi, ki jo je popoldne v Kamniški Bistrici pripravila Slovenska izseljenska matica (SIM), se je udeležilo približno 1500 ljudi. Kot je povedal član upravnega odbora SIM Peter Česnik, slavnostnih govornikov na srečanju ni. *“To ni politična manifestacija, kjer bi imeli velike govornike. Mislim, da spravne motnje v slovenskem izseljenskem obisku in prireditvah nimajo mesta in so neumestne,”* je dejal Česnik. Z udeležbo letošnje prireditve je Česnik zelo zadovoljen. *“To pomeni, da slovenske krovne organizacije še vedno lahko zadovoljijo izseljenca v nekaterih pogledih in mislim, da so take prireditve, kot jih SIM prireja že 50 let, hvale vredne in da jih posebej starejši izseljenci z veseljem obiskujejo,”* je dejal član SIM, ustanovljene že leta 1951.

Za združitev vseh organizacij v eno

O slovesni akademiji, ki jo je v Cankarjevem domu priredila precej mlajša organizacija slovenskih izseljencev Slovenija v svetu, pa je menil, da gre za paralelno organizacijo. Pojasnil je, da se že dlje časa zavzema za to, da bi vse krovne organizacije delovale skupaj. *“S tem bi se boljše izkoristil proračunski denar, politični konsenz bi pustili zunaj, življenje naj ne bo zagrenjeno s spravnimi motnjami iz prejšnjih desetletjih, ne glede na to, kakšne krivice so se godile obema stranema,”* je zaključil Česnik.

Prireditve so potekale že en dan prej...

Prireditve obeh organizacij slovenskih izseljencev pa so potekale že v soboto. Tako se je srečanje SVS začelo v soboto s tradicionalnim simpozijem v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu v Ljubljani. Na simpoziju, ki so ga posvetili razpravam o prispevku slovenskih beguncev pri utrjevanju narodne zavesti v zamejstvu, so sodelovali časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta, dr. Janko Zerzer iz Celovca ter dr. Andrej Vovko iz Slovenije. Popoldan so v SVS organizirali še romanje v Kočevski rog, kjer je potekala maša, ki so jo vodili tako domači kot izseljenski duhovniki.

V soboto so v izseljenskem društvu SIM pripravili pohod na Triglav, ki ima med izseljenci še poseben simboličen pomen.

...in dan kasneje

V ponedeljek pa je Slovenski Svetovni Kongres v svoji dvorani pripravil kulturni večer, kjer je dr. Metod Milač predstavil svojo knjigo *“KDO SOLZE NAŠE POSUŠI”* s podnaslovom *“Doživetje slovenskega dijaka med drugo svetovno vojno.”*

“Bralcu poskušam odpreti rahlo drugačen pogled na vojno, in sicer s stališča mladeniča, ki se je, največkrat brez svojega odločanja, znašel v vrtincu dogodkov. Moji generaciji, ki je v tem času odraščala, bila neizkušena v praktično vseh fazah življenja in človeških odnosov in ki je komaj kaj razumela o svetovnih ideologijah, je vojna veliko prehitro in veliko prekmalu prinesla kruta življenjska spoznanja. Najbolj tragičen in katastrofalen razplet – prisilna repatriacija maja 1945, potem ko so sovražnosti v Evropi že ponehale – nikoli ne bo dovolj in zadovoljivo pojasnjen”. (Iz uvoda).

Autobiografska knjiga dr. Metoda M. Milača je večplastna. Po eni strani spoznavamo mladost odločnega avtorja, ki se z nadarjenostjo in marljivim delom skuša uveljaviti kot glasbenik, hkrati pa se seznanjamo z vrtincem druge svetovne vojne, ki je za posameznika in za narode pomenila tragedijo dotlej neslutenh razsežnosti.

Pisca spremljamo od rodne Koroške do dijaških let v Ljubljani, ki jih zaznamuje začetek

druge svetovne vojne. Milača aretirajo Italijani in ga pošljejo v internacijo, vendar vlak na poti v Gonars prestrežejo partizani. Sledi prisilno partizanjenje v delovnem bataljonu, kmalu vnovična italijanska aretacija in internacija na Rab. Po izpustitvi je doma le poldrugo leto, dovolj, da uspešno konča Klasično gimnazijo v Ljubljani. Sledi nemška aretacija in negotova pot od ljubljanskega gestapovskega zapora do delovnega taborišča Auschwitz. Pobeg ob evakuaciji tega taborišča Milaču sicer omogoči, da se kljub novim aretacijam in prisilnemu delu do konca vojne skorajda vrne domov; ker pa je v tistem času tudi drugače misleči civilist na milost in nemilost prepuščen novim oblastnikom, se na pragu doma odloči za umik na Koroško, kjer je priča zvijačnemu vračanju slovenskih beguncev. Pozneje mu zasedbene oblasti v Avstriji sicer omogočijo študij na univerzi v Gradcu, ki pa ga tam ne konča, saj se odloči za izselitev v ZDA, kot ročni delavec. Avtor začne novo življenje v okolici Clevelanda, kjer nadaljuje svoje muzikalne študije. Z jekleno voljo in trdim delom si je pridobil pet diplom, zadnjo pri 66. letih, doktorat

na univerzi v Syracuse, N.Y. kjer živi in uspešno deluje še danes.

Knjiga je prevod angleškega izvirnika, ki je že leta 2002 pri ameriški založbi Peter Lang izšel pod naslovom "RESISTANCE, IMPRISONMENT AND FORCED LABOUR" (Glej Glasilo kanadskih Slovencev št. 3 in 4 marec/april 2003).

Literarni kritiki so o njegovi knjigi med drugim zapisali, *"da je tekoče in človeško toplo napisano delo je ob izčrpnih navedbah virov dragocen dokument, ki zadovolji tako preprostega bralca, ki si želi zgodbe, kot zgodovinarja, ki bi se rad podrobneje poučil o medvojnem in povojnem dogajanju v Sloveniji. V njegovem pisanju ni sovraštva, ne jeze, ne maščevanja. Njegova vojna zgodba pa prepričljivo razkriva, kako malo možnosti je imel na Slovenskem med drugo svetovno vojno posameznik, ki se je odločil, da se ne bo priključil ne levi, ne desni. Milačeva zgodba je zgodba za roman ali za film. Hkrati pa kaže na to, kako daleč od preteklega sveta je zgodovinar, ki v svoj objektiv ne zna ujeti protislovne mnogovrstnosti minulega življenja in človeških usod."*

Iz Kanadskega slovenskega kongresa

Dr. France Habjan

Odbor KSK je z zadovoljstvom sprejel mnenje udeležencev na letnem občnem zboru, da sta bila občni zbor in kulturna prireditev na višku in hkrati tudi dobro organizirana. Dr. Janeza Vintarja knjižno delo *Od Lipe do Javora* je javnost navdušeno sprejela. Ob predstavitvi sami je bilo razprodanih 185 izvodov. Danes pa moramo sporočiti, da je knjiga povsem razprodana in ni mogoče dobiti niti enega izvoda več. Kljub vsemu temu dejstvu pa prihajajo vsak dan nova vprašavanja, ne samo iz Kanade ampak tudi iz Slovenije in iz sveta. V ta namen se bo v kratkem sestal poseben odbor KSK, ki bo skušal rešiti to vprašanje.

Prvi teden v oktobru bo v Ljubljani pomemben kulturni večer, predstavitev knjige dr. Vintarja slovenski javnosti. Svetovni slovenski kongres je za to priliko povabil kot predstavitelja predsednika Akademije Znanosti in Umetnosti, profesorja dr. Boštjana Žekša. Akademik dr. Žekš je z veseljem sprejel povabilo. Predsednik SAZU in avtor knjige, ali pa v njegovi odsotnosti predsednik KSK France Rihar, bosta ob tej priliki imela tudi tiskovno konferenco.

Kulturni večer bo v veliki sobi Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani, Cankarjeva 1/IV.

Proslava na Slovenskem letovišču v Boltonu ob praznovanju: 150. OBLETNICE ŠKOFOVANJA FRIDERIKA BARAGE V KANADI, 46. SLOVENSKEGA DNEVA in 14. DNEVA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Bolton, Ontario 3. julij 2005

Ob 11. uri dopoldne je bila sv. maša, kateri je v Baragovem Domu sledilo slavnostno kosilo. Ob 2. uri popoldne pa se je začel kulturni program. Proslavo je priredila Kanadska Slovenska Skupnost (*Slovensko letovišče, Vseslovenski Kulturni Odbor, Kanadsko Slovenski Kongres, Slovensko Kanadski Svet, Kanadsko Slovensko Kulturno Društvo, Častni generalni konzul in Slovenski Župniji v Torontu*). Povezovalka programa je bila ga. Nevenka Slavinec.

Po kanadski in slovenski himni, ki ju je zapel moški pevski zbor »Bled« pod vodstvom Eda Koderina, je Veleposlanica ga. Veronika Stabej R.S. predstavila ministra Rupla.

Pozdravni nagovor ministra za zunanje zadeve dr. Dimitrija Rupla

Dr. Dimitrij Rupel, edini minister Demosove Slovenije, ki mu je uspelo obdržati svoj ministrski položaj preko 14 let (*z izjemo zadnjih par mescev bivše vlade*), je prvič osebno pozdravil slovensko skupnost južnega Ontarija s temi besedami:

»V čast in veselje mi je, da sem danes tukaj z vami, da proslavimo 14. obletnico slovenske samostojnosti in neodvisnosti.

Letos praznujemo celo vrsto pomembnih obletnic. Praznujemo 30. obletnico podpisa Helzinške sklepne listine, ki je začela podirati zidove med Vzhodom in Zahodom, 25 let je od tega, ko se je v Sloveniji začelo gibanje za demokracijo in narodnost. 15 let je tega, kar je Slovenija izvolila prvo demokratično vlado in kar je v enem letu pripeljalo do neodvisne Slovenske države.

Ta država je danes, ko so se spet zbrale energije nekdanjega Demosa, postala članica

dr. Dimitrij Rupel, Minister za zunanje zadeve RS

EU in NATO, poleg tega pa predseduje OVSE. Slovenci, ki živijo zunaj Slovenije, so pomembno prispevali k slovenskim dosežkom, za kar jim moramo biti hvaležni vsi.

Nekoč so se Slovenci izseljevali, ker niso mogli živeti doma. Danes je drugače in v prihodnosti še bolj. Slovenija bo potrebovala več ljudi in se bo morala še bolj odpreti.

Kanado in Slovenijo vežejo odlični medsebojni odnosi. Gre za državi, ki sta politično kot gospodarsko stabilni in v katerih sta spoštovanje človekovih pravic ter vladavina pravi osnovni načeli delovanja demokratične države. Resnično tesno sodelovanje je bilo še posebej poudarjeno ob mojem nedavnem uradnem obisku, kjer sem priložnost izmenjati dragocena stališča s kanadskim ministrom za zunanje zadeve Pierrom Pettigrewom, ministrom za obrambo Billom Grahamom, predsednikom Poslanske zbornice

Petrom Millikenom ter številčnimi poslanci in senatorji.

V teh pogovorih smo bili soglasni, da bi bilo potrebno še več pozornosti nameniti gospodarskemu sodelovanju med Kanado in Slovenijo, povečati investicije ter sodelovanje na vseh področjih.«

Minister Rupel je dodal, da odkar je misijonar Friderik Baraga prvič stopil na kanadska tla, »je bila narejena dolga pot in danes lahko rečemo, da je tudi slovenski narod pomembno prispeval k današnji podobi Kanade. Slovenija pozdravlja aktivno vlogo slovenske skupnosti, ki pomembno prispeva h krepitvi vsestranskih vezi med obema državama. Za to gre brez dvoma zasluga tudi vsem tukaj prisotnim. Še pomembna zahvala gre častnemu generalnemu konzulu Jožetu Slobodniku ter vsem ostalim, ki prav tako vsak na svojem področju opravljajo pomembno delo.

Ohraniti moramo enotnost in sposobnost preseganja različnih delitev (ne glede na to, ali so zgodovinske, ideološke, politične ali medosebne) – in delati skupaj za dobrobit našega po številu majhnega, a ponosnega naroda. To Slovenija podpira in bo podpirala še naprej.

Spoštovane gospe in gospodje, dovolite mi, da vam čestitam ob največjem slovenskem državnem prazniku in nam vsem zaželim še naprej veliko modrosti in dobre volje pri naših skupnih naporih za dobrobit Slovenije in Slovencev doma in po svetu«.

Nato je v imenu predsednika republike Janeza Drnovška minister Rupel podelil državna odlikovanja trem kanadskim Slovencem. Stane Kranjc, Tone Zrnec in France Habjan so prejeli odlikovanje za zaslužno delo v slovenski skupnosti v Kanadi.

Stane Kranjc je v Kanado prišel v mladih letih in je od vsega začetka aktiven v slovenski skupnosti. Začel je v mladinskem odseku pri Mariji Pomagaj, bil je vodja skavtske organizacije, ustanovni član Doma Lipa, ustanovni član in predsednik Kanadskega slovenskega kongresa, ustanovni član in prvi predsednik Vseslovenskega

kulturnega odbora, ustanovni član Slovensko kanadske gospodarske zbornice, ustanovni član Slovenskega letovišča ter urednik zbornika "Ob 40. obletnici letovišča".

Nagrajenci državnega odlikovanja za zaslužno delo v slovenski skupnosti v Kanadi: č.g. Tone Zrnec CM, Stane Kranjc in dr. France Habjan

V zadnjih letih je Kranjc ustanovil Kanadsko slovensko zgodovinsko društvo, katerega naloga je arhiviranje gradiva, ohranitev pisnih in drugih virov, ki pričajo o navzočnosti Slovencev v Kanadi. Skupaj z veleposlaništvom je bil med glavnimi organizatorji postavitve spominske plošče slovenskim priseljencem v Halifaxu novembra 2003. Pred izidom je tudi njegova knjiga Slovenci v Kanadi od Atlantika do Pacifika.

Č.g. Tone Zrnec CM prihaja iz vasi Laporje pri Turjaku na Dolenjskem. Po maturi je vstopil v red sv. Vincencija Pavelskega ter nadaljeval študij filozofije na ljubljanski teološki fakulteti, med vojno odšel v Trst in nadaljeval študij na Gregoriani v Rimu. Leta 1950 je odšel v Argentino, kasneje pa v Čile in v Peru. Leta 1959 je prišel v Toronto v župnijo Marije Pomagaj, kjer je deloval 20 let in vodil tri pevske zборе in slovensko sobotno šolo, ter izdal dva učbenika.

Leta 1969 je č.G. Zrnec izdal "Vodnik po Baragovi" deželi ter s skladateljem Primožem Ramovšem pripravil simfonijo "Simfonični portret" v čast Baragi. S pisateljem Alojzom Rebulo sta prepotovala Baragovo deželo in nastali sta dve knjigi: potopis "Oblaki Michigana" in Baragova biografija "Duh Velikih jezer". Nekaj let je posvetil pripravi filma o Baragi, ki je bil premierno predstavljen leta 1982. Od leta 1982 je urejal revijo "Božja beseda", na pobudo pisatelja Alojza Rebule pa je tudi izdal fotokroniko "Na brzicah življenja".

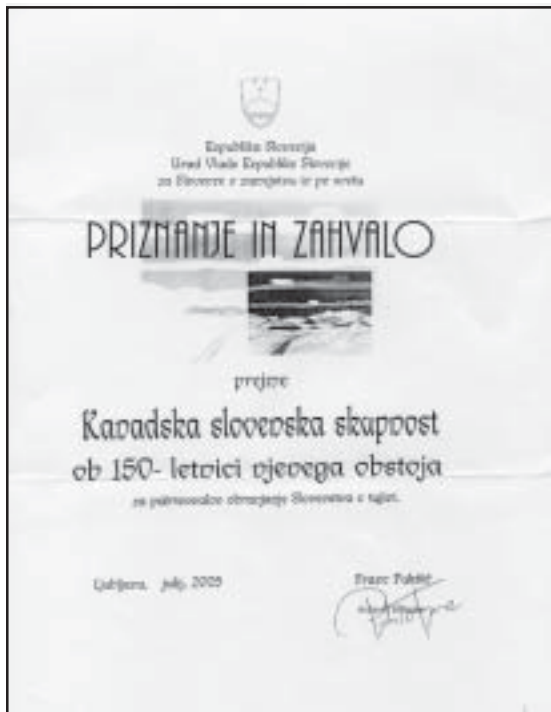
Dr. France Habjan prihaja iz Ljubljane, kjer je končal gimnazijo Bežigrad ter študiral na univerzah v Firencah in v Trstu. V slovenski skupnosti je aktiven od leta 1995. Je soustanovitelj in predsednik prve slovenske skavtske organizacije pri župniji Marije Pomagaj (1962-1973), soustanovitelj Vseslovenskega kulturnega odbora, bil je pobudnik za ustanovitev Kanadskega slovenskega kongresa ter Svetovnega slovenskega kongresa. Z aktivnim delom in svojo osebnostjo je veliko pripomogel k ohranjanju žive slovenske skupnosti v Kanadi ter njene povezave s Slovenijo.

Na praznovanju v Boltonu je slovenska veleposlanica v Kanadi Veronika Stabej predala odlikovanje Urada za Slovence po svetu in zamejstvu vsej slovenski skupnosti v Kanadi, ki jo je v njenem imenu prevzel Jože Slobodnik slovenski generalni častni konzul v Kanadi. Konec leta 2004 je Slobodnik dobil visoko odlikovanje, "Zlati red za zasluge Republike Slovenije", za zasluge pri uveljavljanju in prepoznavanju Slovenije in krepitvi slovensko-kanadskih odnosov.

Dr. Rupel se je že dan preje v Torontu sestel s predstavniki slovenske skupnosti. V Kanadi živi po neuradnih podatkih okoli 40.000 Slovencev. Največ Slovencev se je v Kanado preselilo leta 1928, naslednji večji val preseljevanja pa je bil po drugi svetovni vojni, ko je Kanada poleg ekonomskih sprejemala tudi politične begunce iz Evrope.

Generalni častni konzul g. Jože Slobodnik sprejema odlikovanje Urada za Slovence po svetu in zamejstvu v imenu vse Slovenske skupnosti v Kanadi.

Naslenja točka programa pa je bil nastop bivšega dekliškega pevskega zbora Marije Pomagaj (ki ga je ustanovil č.g. Tone Zrnec in je sedaj pod vodstvom Silve in Marjana Kolariča).

Glavni nagovor:

BARAGOVA PRISOTNOST V KANADI

Povzeto po govoru č. g. Toneta Zrnca.

Misijonar Friderik Baraga je deloval v letih 1831-33 v okolici današnjega mesta Sault Ste. Marie. Po letu 1835 pa je obiskoval Indijance na ozemlju okrog današnjega mesta Thunder Bay. Friderik Baraga je torej prvi znani Slovenec, ki je stopil na kanadska tla.

Finančno ga je tedaj podpirala mati Slovenija s svojimi »krajcarji«, to je z denarnimi darovi. Brez tega Baraga ne bi mogel nikamor. Slovenija mu je dala vrsto sposobnih in izobraženih sodelavcev kot Pirca, Mraka, Čebulja, in Vetrina.

Baragovo delovanje na kanadskih tleh moramo razdeliti na tri dobe. Kot duhovnik in misijonar (1831-53). Pri tem delu sta mu v začetku pomagala misijonar Franc Pirc in frančiškan p. Oton Škola. Vsekakor sta Baragu do leta 1853 pomagala še dva Slovenci. Tako so torej več kot desetletje delovali v Kanadi vsaj trije Slovenci.

Baraga kot škof (1855-68) je hotel delovati tudi med Indijanci zunaj svoje škofije. Torontska

škofija je tedaj segala do današnjega Thunder Bay-a. Zato je zaprosil torontskega škofa Chardonela in Vatikan za jurisdikcijo v Ontariu, to je v torontski škofiji. Vatikan je jurisdikcijo izdal koncem 1854 leta, a uradni dokument je prišel v Baragove roke šele februarja leta 1855. Obseg novega delokroga se je povečal. Svojo pozornost do kanadskih Indijancev je pokazal že leta 1855, ko je kanadskemu Indijancem podaril 700 svojih molitvenikov. Za ostarelega Barago je bilo delo prenaporno, vendar se jim je posvečal do svoje smrti leta 1868.

Baraga je ostal v Kanadi tudi po svoji smrti s svojimi pisanimi deli. Oblati v Montrealu so ponatisnili njegov očipvejski slovar (1878) in slovnico (1880). Božji služabnik Baraga tako nadaljuje svoje delo med kanadskimi Indijanci s svojim jezikovnim veledelom in molitveniki. Še danes lokalni Indijanci zatrjujejo: »Baraga je naš oče« in »Baraga je naš škof«.

Tudi mi Slovenci v Kanadi ga ohranjamo v živem spominu. Koliko Baragovih slovesnosti smo priredili. Izdali smo o njem več knjig in film. Predvsem pa smo pripomogli, da je stekel proces za njegovo beatifikacijo.

č. g. Tone Zrnec CM

Ponovno je sledil moški pevski zbor »Bled« pod vodstvom Eda Koderina.

Sledila je Glasilova sodelovalka Stefanie Kranjec, ki je kot »Youth speaker« nagovorila v angleščini mlajšo generacijo slovenske skupnosti. Njen skrajšan nagovor sledi:

Hello everyone! My name is Stefanie Kranjec and I was asked to speak today about the younger generation; that is, Slovenian youth, here in the Toronto area.

I am a third-generation Slovenian on my mother's side and a second-generation Slovenian on my father's. I went to Slovenian school at both the

Manning and Browns Line parishes and I have been a member of SFS Nagelj for 21 years now.

It may be true that we do not speak Slovenian as fluently as previous generations did. It may be true that many of us won't marry another Slovenian. But I dare anyone here today to say that even one of us is not willing to stand up and say we are Slovenian and so proud of our heritage.

Having said that, however, I believe that those comments revealed a real issue at the heart of our community: how does one generation pass

the torch to the next?

Our parents and grandparents grew up in a different world and, perhaps, are as incapable of understanding some of our goals and pressures as we are of comprehending what life was like for them when they were our age.

They like to do things their way. We have new ideas and new ways of implementing them. But here is the thing: look how many of us are here today. Sure, you could argue that it is because we can swim and socialize and dance. But does not that speak volumes about how committed to this community we really are? The fact is, we choose to swim here. We choose to socialize with other members of this community and we choose to dance the polka and the waltz. We choose to be here, at the Slovensko Letovišče even when, in our own community, there are at least two other picnics underway at different Slovenian clubs.

We join the dance groups to keep the tradition going. We join the choirs to keep the old songs and melodies alive.

We are Canadians, yes, and proud that we were born in such a beautiful and peaceful country. But in our hearts, we are more than that. Even if we are not quite sure how to express it right now, we are Slovenian and we do care about our little community.

So what can we do to show that? We can get involved and stay involved. We can join the dance groups and the choirs, get involved with the clubs and the parishes and start taking an interest in the newspaper and the radio program. Let us face it: these institutions were created for us - it is time we began to realize that and maintain them. But we must go even further. Let us not just keep the status quo. Let us make things better with the knowledge we have acquired through the education this country gave us. Let us use the technology that maybe wasn't available to our predecessors - let us put our little community on the map as being one of the strongest and tightest anywhere in the world.

So, in short, we need to take the lessons that our parents and grandparents have taught us - lessons about determination and struggle and conviction and fierce pride - we need to take those virtues and meld them into a recipe that works for us today.

We can combine the old with the new - it has been done a million times in the past. But in order to do so, we must be patient and listen to the lessons our elders teach us. We must realize that although we have new ideas, they may not be better. We must respect traditions and the beauty of our history that is being passed on to us.

By the same token, however, the older generation must also be patient. They must realize that although our ideas are new and may seem foreign, they are not necessarily bad ideas - just different. They must unite this community, not divide it by placing labels on people or groups and competing amongst each other. Even today, Slovenski Dan, when we commemorate the independence our ancestors fought and died for, when we cherish our uniqueness in such a vast country, we cannot seem to cooperate and come together as one people, to celebrate our special day with each other, in one place, at one time.

But most of all, the older generation must have faith in us, that they have taught us well and we are not only capable of taking up the torch, but proud to do so as well.

I believe that I am not misguided in thinking we are ready to become more active participants in the success of our community.

So, I say to you, the Slovenian youth, let us show them what we are made of. Let us show them what we can come up with, what we can do to strengthen our community, what we can change to keep it alive so we can one day pass on this same torch. Let us show them - if they need proof - how proud we really are to call ourselves Slovenian.

Thank you for your time and attention. I wish you all a great day.

Sledila je pevska skupina »Mladi Glas« pod vodstvom Nancy Kajin.

*Bill Stajan in
Jože Slobodnik*

Nagrada (\$2,000) »Slovincu leta« je podelil predsednik Hranilnice in Posojilnice Slovenia, Bill Stajan, častnemu generalnemu konzulu Jožetu Slobodniku, ki jo je takoj poklonil slovenski šoli (1,000) in »Viktorija fondu« (1,000).

Nastop plesne skupine »Nageljčki« pod vodstvom Irene Soršak-Jager

Synopsis of the address delivered by Joe Mihevc, Councillor of the city of Toronto and member of the »Holiday Gardens Slovenian Country Club«

»It is a wonderful opportunity to be able to say a few words on this celebration. I am privileged also to bring greetings from our Mayor of Toronto David Miller and City Council. I do this of course as a proud Slovenian

sitting on City Council.

I just came back from Slovenia. Every time I have gone to Slovenia, the experience has sent shivers down my spine. I feel this deep sense of being at home when I am there. I did a lot of thinking this time while I was in Slovenia. I have marvelled how despite the differences that Slovenians have between Slovenia and Canada, there are some strong commonalities that make us more similar. I was left with a question: Who are we as Slovenians, regardless of the side of the Atlantic Ocean we live?«

Joe Mihevc then suggested, that each of us should think, which five phrases would best describe who we are as Slovenians, that defines our being and soul.

He came up with those five descriptive phrases:

*»1. **Family and community** is a strong part of the Slovenian psyche. This **Slovensko letovišče** is a perfect example of how we value community.*

*2. Because Slovenia is a land of incredible natural beauty, often described as an undiscovered jewel of Europe, Slovenians are **natural environmentalists**.*

*3. Slovenians are a **long-suffering** people and have for centuries known what it is to be oppressed and what is to be refugees escaping persecution.*

*4. Slovenians are **hard working** people, reliable, delivering on time and their work is top notch.*

*5. We are a **modest** people; we do not brag about our accomplishments, though they are many. We do not seek the limelight, we get the job done.«*

He considers these characteristics (modesty, hard-working, long-suffering, close to the land and focussed on family and community) main reasons for Slovenians to survive and prosper over the years.

»I am absolutely convinced that as I look at developments in Europe, that Slovenia will make its mark in the new Europe.«

Councillor Mihevc also added that these characteristics are also ones that helped our predecessors make it in North America and elsewhere in Diaspora for the past 150 years and concluded: *»They are values that are worth hanging onto, ones that will help Slovenians in the new Europe and here as we contribute to the Greater Toronto area and to Canada. These are good values and characteristics worth celebrating today«.*

Zaključne besede Marjana Kolariča, predsednika VSKO

Marjan Kolarič

V veliko čast in zadovoljstvo mi je, da vas lahko pozdravim na današnji proslavi. V čast mi je predvsem zato, ker sem deležen biti med vami Slovenci, ki ste si z velikim trudom prizadevali, da se naša beseda in tradicija ohrani in nadaljuje z ene generacije v drugo. Kako pa ste bili uspešni pa ne rabimo raziskovanja. Samo pogledjmo na današnji obisk! Spoštovani predsednik Slovenskega letovišča John Kuri, spoštovani Stane Kranjc, in vsi zbrani prostovoljci, dovolite mi, da se za vaš trud in gostoljubnost iskreno zahvaljujem.

Slovenski dan 2005 v Lipa Parku

Francka Seljak

V nedeljo 25. junija je bil na pristavi Lipa Park v St. Catharines prav živahen dan. Naš park je obiskalo okoli 700 slovenskih rojakov iz bližnje in daljne okolice Južnega Ontarija. Z avtobusom pa so prispeli tudi slovenski rojaki iz Clevelanda, USA. Pridružilo se nam je kar lepo število rojakov iz domovine, ki so bili tukaj v Kanadi na obisku.

Slovenski dan praznujemo že 16 let, kot da bi že v naprej slutili, da bomo lahko ob isti priliki nekoč slavili tudi dan Slovenske Državnosti. Ponosni smo na našo samostojno državo Slovenijo. Iskrene čestitke!

To praznično srečanje vsako leto organizirajo slovenska društva iz Južnega Ontarija. Gostitelj pa je vsako leto drugo društvo. Letošnji Slovenski Dan je gostilo naše društvo Lipa Park. Na teh vsakoletnih slovenskih dnevih sodeluje sedem društev: VPZ Bled – Beamsville, S.C.A. Sava – Kitchener, Slovenski Park – Cambridge, S.C.D. Triglav – London, Župnija sv. Gregorija Velikega – Hamilton, S.C.H. Hamilton-Wentworth in Slovenski Narodni Dom Lipa Park – St. Catharines. Celotni program slovenskega dne je bil razdeljen na tri dele. Pričel se je s sv. mašo, ki jo je daroval g. župnik Drago Gačnik iz Župnije sv. Gregorija Velikega iz Hamiltona. Paviljon je napolnilo res lepo število rojakov. Paviljon je bil za to priliko lepo okrašen z rožami in barvnimi trakovi slovenske zastave.

Po maši pa je že bilo pripravljeno kosilo. Na razpolago je bila na ražnju pečena jagnjetina in odojki, ocvrti zrezki, sarme, solate, pecivo in še druge dobrote iz slovenske kuhinje. Ker je bilo vreme zelo lepo in toplo, so se rojaki tudi dobro odžejali z raznovrstno pijačo.

Pri sv. maši, pri kosilu in pri popoldanskem kulturnem programu so prisostvovali tudi naši vidni kulturni ambasadorji. Prisotni so bili vsi predsedniki naštetih društev.

Popoldanski kulturni program se je pričel s pozdravom g. Tonyja Krašovca, predsednika Lipa

Park, ki je zaželel rojakom dobrodošlico k 16. Slovenskem Dnevu in čestitke za Dan Državnosti Republike Slovenije. Nato je z izbranimi besedami in lepim nagovorom pozdravila navzoče ga. Magda Razpotnik, predsednica koordinacije slovenskih društev v Južnem Ontariju. Z vzpodbudnimi besedami in lepimi željami za bodoče delo pri ohranjanju slovenske dediščine pri društvih nam je čestitala Veleposlanica RS gospa Veronika Stabej iz Ottawe. Tudi naš priljubljeni častni generalni konzul RS g. Jože Slobodnik iz Toronta je izrazil čestitke in pozdrave za naš praznik. Sledil mu je predsednik VSKO iz Toronta g. Marjan Kolarič. V imenu Slovenske Izselske Maticice je navzoče pozdravil in čestital g. Anton Skok iz Slovenije. Sledili so pozdravi in zahvale s šopki in priznanji.

V drugem delu kulturnega programa so se vrstili kulturni nastopi: Mešani pevski zbor in Moški pevski zbor Majolka pod vodstvom č. g. Dragota Gačnika iz Hamiltona, Pevski zbor Bled, pod vodstvom Eda Kodarina iz Beamsvilla, pevski zbor iz Slovenskega Parka ter plesne skupine Mladika iz Toronta, Tony Horvatova plesna skupina iz Hamiltona in domača plesna skupina, ki jo vodi Francka Seljak. Ga. Marija Prilesnik iz Kitchenerja pa je prav občutno deklamirala svoje lastne verze. Kratek prizorček slovenskih narodnih pa sta izvedla Stane in Ivan. Kulturni program je spretno povezovala Francka Seljak.

V imenu S.N.D. Lipa Park, vsem nastopajočim prisrčna hvala!

Skupno smo pripravili to praznovanje SLOVENSKEGA DNE 2005 zelo slavnostno in skupaj preživeli lep in nepozaben dan. To je dan, ki nas ponovno poživi, nas združi v slovenskem duhu in nam pričara lepote slovenske besede, pesmi in plesa. Poveže nas in nam hkrati vliva zaupanje, da bomo ohranjali slovenski jezik in našo kulturno tradicijo tudi prihodnim rodovom.

SLOVENSKI DAN

Francka Seljak

KO V KANADO SMO PRIŠLI, NEZNANCI V TUJINI SMO BILI.
KOT PTICE, POVSOD SMO SE RAZKROPILI.
A V SRCU ISKRENA NAM ŽELJA JE TLILA:
KJE PESEM SLOVENSKA JE MILA?

PRIJATELJ, NAJ PESEM SLOVENSKA VEDNO NAS DRUŽI,
SREČA VEDNO V ŽIVLJENJU NAJ SLUŽI !
KAR MATI SLOVENSKA NAM V SRCE JE VSADILA,
TO PESEM JE NAŠA, SLOVENSKA IN MILA.

TO PESEM PONESLI SMO V SVET, JO STOKRAT ZAPELI.
KDO SMO, SMO SVETU S PESMIJO RAZODELI.
NAJ DANES TA PESEM SLOVENSKA ZADONI,
DA SKUPNO PRAZNUJEMO ŠE MNOGO SLOVENSKIH DNI,

SLOVENSKI DAN – NAŠ PRAZNIK – NAS DRUŽI,
TA DAN NAJ LE PESEM SLOVENSKA NAM SLUŽI.
ZATO VSI ZAPOJMO TA SLOVENSKI DAN,
SLOVENEK SEM IN SLOVENEK OSTANEM VSAK DAN.

Nageljčki

Milena Soršak

V ponedeljek, 6. junija 2005 je bil za stanovalce doma Lipa poseben dan. Potomci bivših plesalcev SFS Nagelj, ki so si nadeli ime Nageljčki, so že drugič pokazali, kaj so se med letom naučili. V skupini je 24 otrok, starih od 3 do 8 let. Vsako sredo se zbirajo v mali dvoranici doma Lipe, kjer pod skrbnim in ljubečim vodstvom Irene Soršak-Jager nadaljujejo tradicijo svojih staršev oziroma starih staršev.

Na Slovenskem dnevu, ki se je praznoval 3. julija 2005 na Slovenskem letovišču pri Boltonu, so se prvič predstavili širši javnosti. Že ob prihodu na prizorišče jih je publika navdušeno pozdravila s ploskanjem in potem z zanimanjem sledila programu. Izvedli so tri plesе in na izviren način pokazali svoje “umetniške sposobnosti”.

Hvaležni smo voditeljici in staršem, ki otroke marljivo vozijo na vaje, da v naše najmlajše

vcepljajo ljubezen do rodnih korenin, slovenske kulture in jih seznanjajo z bogato folklorno tradicijo.

Peto vseslovensko srečanja v znamenju večje povezave Slovencev

STA, 7. julij 2005

V Državnem Zboru (DZ) je bilo v 7. julija peto vseslovensko srečanje, ki ga je gostila komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Udeležence so pozdravili predsednik DZ France Cukjati, predsednik te komisije Janez Kramberger, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič in pisatelj Alojz Rebula. Poudarili so, da slovenska "mati domovina" ni bila vedno prijazna do svojih otrok, vendar se je sedaj treba obrniti naprej. Popoldne je sledila še predstavitev poročil delovnih skupin.

Predsednik DZ Cukjati je v dobrodošlici poudaril pomen, ki ga ima DZ kot "jedro demokratične domovine". Domovina je skupna, je dejal in nadaljeval, da do Slovencev v tujini ni bila vedno prijazna. Predvsem do določenih generacij političnih izseljencev je bila "slaba, sovražna in zlobna" mačeha. Vendar je to potrebno odpustiti, je poudaril.

Tudi državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu je dejal, da je prejšnje stoletje za Slovence prineslo mnogo gorja, delitev, novo stoletje pa se je začelo s povezovanjem. Kot je dejal, smo v Sloveniji živeli pod težkim komunističnim režimom, skupaj s Slovenci v tujini pa nam je uspelo ustvariti demokratično in samostojno Slovenijo. "Uspelo nam je, ker smo ohranili slovenski jezik, kulturo in identiteto," je dodal in poudaril pomen maternega jezika.

Predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je v nagovoru poudaril, da je namen srečanja spregovoriti o novih pobudah in načrtih sodelovanja med slovensko državo in Slovenci izven njenih meja. Bistveni cilji Slovenije na področju odnosov s Slovenci v zamejstvu in po svetu so ohranjanje in rast slovenske identitete, jezika in kulture ter krepitev sodelovanja Slovencev po svetu z matično državo.

Meni, da je prejšnja vlada vodila svojo politiko priseljenstva, ki je dajala prednost priseljencem iz nekdanje Republike Jugoslavije.

Sedaj pa zagovarjamo stališče, da je treba ponuditi prednostne pogoje predvsem Slovencev, ki živijo v svetu in ki se želijo vrniti v domovino.

Odnos do vseh Slovencev, ki živijo izven Slovenije, mora biti enakovreden, ne glede na politično pripadnost, kraj, kjer živijo, in vzrok, zaradi česar so zapustili matično domovino, je nadaljeval Kramberger in dodal, da se mora slovenska politika zavedati, da so Slovenci v zamejstvu in po svetu neprecenljivo bogastvo.

Pisatelj Rebula, tržaški Slovenec, je zbrane na srečanju pozdravil z besedami, da jih povezuje "brezdomovinskost", življenje sredi tujega jezika in ozračja. Pri tem je poudaril, da je narod brez meja, prav tako pa ni meja za ljubezen do domovine. Pri tem se je pisatelj, ki je junija za roman "Nokturno za Primorsko", dobil nagrado Kresnik za najboljši roman, poklonil tudi slovenskim pesnikom in pisateljem. Poudaril je pomen značaja slovenskega naroda, ki v tujini ni želel izgubiti svoje identitete.

Letošnje srečanje je poleg plenarnega zasedanja potekalo še v delovnih skupinah, ki so obravnavale posamezna področja delovanja Slovencev v zamejstvu, od kulture, gospodarstva do športa. Udeleženci so nato na popoldanskem delu srečanja predstavili poročila posameznih skupin, iz katerih je razvidno, da si zamejci od matične Slovenije želijo predvsem večje finančne podpore. Rudi Merljak z urada za Slovence v zamejstvu in po svetu je opozoril, da Slovenija zamejcem doslej ni izrekla povabila, naj se vrnejo v domovino.

Erik Švab, z urada za Evropo pri Slovenskem gospodarskem deželnem združenju v Trstu, je predstavil poročilo skupine za sodelovanje na področju gospodarstva in medregionalnega povezovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Opozoril je, da v Sloveniji še vedno obstajajo ovire za učinkovitejše sodelovanje s slovenskimi poslovniki, ki živijo po svetu. Švab je spomnil

še na poenotenje procedur za manjšine v smislu nove finančne perspektive EU.

V imenu delovne skupine, ki se je posvetila izzivom sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu na področju izobraževanja, šolstva ter znanosti, je spregovoril Franci Feltrin s Svetovnega slovenskega kongresa. Kot je dejal, je Slovenija glede štipendiranja Slovencev v zamejstvu in po svetu "zbirokratizirana", pri čemer je pozval k enostavnejšim rešitvam prošenj za izobraževanje v Sloveniji, ki naj bo bolj finančno podprto.

Svoje poročilo je podala tudi skupina za ohranjanje in razvoj slovenske kulture v zamejstvu in po svetu. Boris Jesih z Inštituta za narodnostna vprašanja je povedal, da je delovna skupina največ pozornosti posvetila vzpostavljanju kulturno-informacijskih centrov pri zamejcih in Slovencih po svetu. Takšni centri - dva že

obstajata v Trstu in Celovcu - so, tako Jesih, nujni za krepitev slovenskega kulturnega prostora.

Sklepe delovne skupine za krepitev slovenske identitete v zamejstvu in po svetu z delovanjem na področju športa je predstavil Zoran Verovnik z ministrstva za šolstvo in šport. Verovnik je tako kot njegovi predhodniki pozval k večji povezanosti vseh Slovencev, tudi na področju športa. Skupina je zato predlagala vsakoletna vseslovenska športna srečanja, kot jih poznajo ponekod drugod, zlasti v Franciji.

V DZ so govorili še o turistični promociji Slovenije, ki se jo je dotaknil predstavnik Slovenskega gospodarskega združenja Gorica, Jože Elersič.

Glasilo kanadskih Slovencev je na srečanju zastopal predsednik VSKO, Marjan Kolarič.

Spominska slovesnost ob "Dnevu krivde, odpuščanja in sprave"

STA. / LN, 15. junij 2005

Na ljubljanskih Žalah je 15. junija potekala tradicionalna žalna spominska slovesnost v spomin na žrtve izvensodnih pobojev po koncu druge svetovne vojne. Pripravilo jo je gibanje za narodno spravo "Združeni ob Lipi sprave". Komemorativna slovesnost se je začela z bogoslužjem v cerkvi Vseh svetih, nadaljevala pa se je ob Lipi sprave, ki je po besedah predsednika gibanja "Združeni ob Lipi sprave", Stanislava Klepa "duhovno središče slovenske pomladi".

Kot je povedal Klep, je slovesnost "namenjena spominu na največjo narodno nesrečo, to je bratomornemu holokavstu, v katerem je izgubilo življenje okoli 25.000 Slovencev, ter spominu vsem po koncu vojne pomorjenim na slovenski zemlji, posebej pa 200.000 vojakom premagane vojske. Praznični dan je namenjen tudi vsem padlim Slovincem v obeh svetovnih vojnah in državljski vojni ter v čast junakom osamosvojitvene vojne", je še dodal.

"Na državni slovesnosti na Teharjah 11. junija letos je predsednik republike Janez Drnovšek narodno spravo sicer omenil, a njen pomen premalo poudaril. Združeni ob Lipi sprave smo

prepričani, da ima narodna sprava za obstoj našega naroda mnogo večji pomen, kot ji ga priznavajo naši politiki", meni Klep.

Predsednik gibanja je tudi dejal, da se sprave v prvi vrsti bojijo trgovci z orožjem, nato pa ideološki in rodovni potomci storilcev najhujših kaznivih dejanj proti človeku in človeštvu. In prav "slednji imajo v naši državi še vedno veliko moč, kar se vidi v DZ ob razpravah o napisih na grobiščih". Združeni ob Lipi sprave so prepričani, da smejo o napisih na grobiščih odločati le sorodniki žrtev ali njihovi ideološki zastopniki, kot Društvo Nova slovenska zaveza in Društvo za ureditev zamolčanih grobov.

Na slovesnosti ob Lipi sprave sta sodelovala tudi častni oddelek Slovenske vojske in orkester policijske godbe ministrstva za notranje zadeve.

Re: Janšev govor »Odpornišvo je ohranilo Slovence kot narod«

Dr. Peter Urbanc

Naš premier je imel 27. aprila 2005 pomemben državniški nagovor na Mali Gori pri Ribnici. Govor je imel dvojni namen: poudariti pomen primorske iredentistične organizacije TIGR, s podatkom, da so oni, ne partizani, bili prvi, ki so se spopadli z italjanskim okupatorjem, podati nekak obračun o partizanih in domobrancih. Ta analiza obeh taborov naj bi bila osnova za spravo.

Zanimiva je glavna teza govora "Temelj vsega zla je bila tuja okupacija". Konkretno rezultat težke okupacije, brez revolucije: bi bila omejena na smrt Gorenjcev, Štajercev in Korošcev prisilno mobiliziranih, na holokaust slovenskih Judov in malenkost drugih pobojev. Ne bi bilo talcev, taborišč nemških in italjanskih itd. Brez revolucije (NOB za levico o.p.) bi bila materialna škoda okupacije omejena na kvečjemu 20% dejanske! Čehi pametni previdni so čakali z bojem, z guerilo, končali so vojno z večjo industrijo, kot so jo imeli pred vojno!

Prvo odpornišvo v dvajsetem stoletju so bili Majstrovci borci in Koroški prostovoljci. V drugi svetovni vojni imamo edini primer spontanega upora pri Vaških stražah, ki so se brez politikov in Cerkve uprli revoluciji, na žalost šele po enem letu rdečega terorja sredi 1942. Ni bilo resnega odpornišva s strani partizanov, ti so bili po pričevanju Tita, organizirano pozvani v borbo z glavnim ciljem pomagati napadeni prvi socialistični državi Sovjetski Zvezi. To ni bil odpor!

Rad bi slišal njegov komentar o Primorski NOB v obdobju julij 4. 1944 do konca aprila 1945. Takrat je namreč veljalo premirje med Nemci in partizani, borb ni bilo nobenih, partizani so imeli svobodno ozemlje, kjer so se lahko izživljali nad domobranci. Člen pogodbe tega premirja je določal med drugim, da partizani pokažejo pravi NOB, lahko občasno poškodujejo vse prometne povezave, recimo med Postojno in Trstom pod pogojem, da sabotaže proge javijo predčasno Nemcem in da škoda ne bo večja od ene ure potrebne za popravilo! Lepšega dokaza o prevari NOB in krinki NOB ni!

Janša omenja sicer terorizem VOS, v prvi fazi revolucije, toda ne poudari dejstva, da je ta rdeči teror edini krivec za izbruh državljanske vojne. Dejansko je padlo okoli 1500 rojakov predno so nekomunisti začeli z nujno samoobrambo. Nadaljuje z očitkom zločinov obeh taborov, nekako kot da med 1941 in 1945 ni bilo drugega kot medsebojno pobijanje, torej z enako krivdo obeh taborov. Poudariti pa bi moral jasno in glasno, da je edina krivda in krivci ter edini predmet sprave bil v začetnem, izključnem terorizmu VOS-a.

Dokaj neumestna je obtožba: "Protikomunistična stran je prisegla zvestobo okupatorju, česar moralno ni mogoče z ničemer opravičiti". Podrobnost prisega pa mora Janša dobro poznati, saj je njegov oče bil domobranec in se je rešil iz kočevske jame.

Prisega je bila izvedena pod veliko prisilo. General Roesener je zagrozil da bo brez prisega domobranstvo razpustil in jih mobiliziral za vzhodno fronto... Kdo očita gorenjskim in štajerskim mobilizirancem prisego zvestobe Hitlerju samemu? Nihče!

Kje je očitek recimo Dr. Alešu Stanovniku, Dr. J. Pokornu, Dr. Jožetu Vilfanu, ki so bili v službi Gestapa v Šentvidu maja in junija 1941, ali Stanetu Dolancu in admiralu Brobetu, ki sta bila prostovoljca pri Hitlerjugend v začetku okupacije. Prisega lojalnosti okupatorju, je legitimna, uzakonjena v haški konvekciji iz leta 1907. Prvo prisego, ki je obsegala izjavo zvestobe Hitlerju in nemški državi so domobranci odločno odbili... Mediji so to nerodno izjavo o prisegi še pretirano povečali.

Mnogi izseljenci smo precej razočarani, nad njegovimi izjavami. Namesto dokončnega obračuna s komunizmom, namesto eliminacije silnih laži o usodnih dogodkih iz let 1941-45 smo dobili nek nenačelen kompromis, ki dopušča nadaljevanje zgodovinskih laži iz naše preteklosti. 60 let beremo lažno zgodovino o naši polpretekli dobi, očitvidno je resnica še daleč!

Odhod v pozabo?

Rop bo 'dal prostor' drugemu

STA, 25. junij 2005

Prvak LDS Anton Rop se je kot kaže le, odločil, da odstopi iz vrha LDS-a. Tako je bilo razumeti njegovo izjavo, ki jo je dal za Televizijo

Slovenija med proslavo ob dnevu državnosti, ki jo je organizirala stranka LDS v Ljutomeru. Rop je povedal, da bo stranki omogočil prenovo in da na izrednem kongresu ne bo kandidiral za predsednika.

Na tradicionalnem srečanju v Ljutomeru, kjer je pred 137 leti potekal prvi vseslovenski tabor pod geslom Slovenci, zedinimo se, so se zbrali člani in simpatizerji liberalnih demokratov, kot je poročala Televizija Slovenija, ni bilo videti številnih znanih LDS-cev.

Kot kaže se je Rop dokončno zavedel dejstva, da stranka, ki jo vodi, in jo je na lanskih parlamentarnih volitvah z dvanajstletne oblasti "odstranila" Janševa SDS, potrebuje novega vodjo.

Rop seveda tudi tokrat ni skoparil s kritikami na račun Janševe vlade za katero pravi, da gre za vlado, ki ji gre le zato, da prevzeme pozicije. "To ni dobro za Slovenijo, zato potrebujemo močno opozicijo", je poudaril prvak LDS Anton Rop.

Ob tej Ropovi odločitvi velja dodati, da je stranka LDS bila trdno na oblasti v času, ko jo je vodil sedanjí predsednik republike Janez Drnovšek, in ne Rop. Ta je v času vodenja stranke, ko mu jo je prepusti Drnovšek, bil vedno pod udarom LDS "opozicije", ki ji je načeloval Tone Anderlič. Še več, Rop je bil povprečni strankarski voditelj, ki je svoje "ustoličenje" s strani Drnovška slabo izrabil, da bi uspešno obvladoval LDS-ove finančne "mogotce", ki jim je oblast zagotovila visoke pozicije v slovenski družbi, predvsem pa v t.i. državnih podjetjih. Tudi takrat, tako bo seveda tudi sedaj, je namreč veljalo, če si naš si zraven, če nisi pa te ni. Sedaj ko Rop nima več moči in je le "navadni" poslanec so mu kot kaže tisti, ki so ga umetno podpirali sedaj, obrnili hrbet. Ali bo Ropov odhod stranki dal novo podporo volivcev je seveda veliko vprašanje.

Da Rop ne razume, zakaj Janša vodi vodo na svoje mline, je še en dokaz več, da sedanjí prvak LDS nikoli ni bil politik velikega kova. To, kar sedaj govori Rop, njegov mentor, nikoli ne bi izjavil. Če bi se to zgodilo Drnovšku, kar se je zgodilo Ropu v jeseni, bi ta zagotovo brez pomisleka odstopil. Ker pa je to vedel, in to veliko prej, je kandidiral in postal predsednik države. "Da je politika res" ve kot kaže sedaj tudi Anton Rop. Prej je mislil, da ve.

Vrnitev pretepača

I. K. - MAG, 27. junij 2005

Tone Rop se umika, prihaja Jelko Kacin – kdo bo njegov protikandidat? Vse kaže, da bo LDS na jesenskem kongresu izvolila tudi novo vodstvo. Prvak Tone Rop naj ne bi več kandidiral, za položaj se bo najbrž potegovalo več kandidatov. Med njimi skoraj gotovo Jelko Kacin, ki naj bi za podporo lobiral tudi pri Milanu

Kučanu. Po drugi strani je slišati, da bodo ob njegovi morebitni izvolitvi nekateri poslanci zapustili vrste liberalne demokracije. Začela se je izpolnjevati preroška napoved predsednika Janeza Drnovška, da se bodo po njegovem odhodu »pobili med sabo«.

Prejšnji teden je Rop na seji sveta predlagal sklic kongresa, na katerem bi sprejeli nov program, dopolnili statut in izvolili celotno novo vodstvo. Torej ne samo predsednika, temveč tudi vse podpredsednike in člane sveta. Kmalu za tem so se člani sveta znašli v proceduralnih zapletih, saj so nekateri (zlasti odvetnik Miha Kozinc) menili, da se volilnega kongresa ne da sklicati brez poprejšnjega odstopa predsednika oziroma vseh članov sveta. Nazadnje so se dogovorili, da bodo vprašanje rešili na prihodnji seji sveta.

Kar zadeva Ropa, naj bi bil ta pripravljen odstopiti na samem kongresu in se odpovedati vnovični kandidaturi. Podobno se je zgodilo na decembrskem kongresu na Bledu, ko so predsednik in podpredsedniki odstopili, nato pa je kandidacijski postopek stekel na samem kongresu. Tokrat naj bi vendarle omogočili več časa za kandidiranje, zato naj bi bil kongres konec septembra ali na začetku oktobra. Rop je

prepričan, da so domnevno statutarne zaplete povzročili njegovi nasprotniki, ki sami niso pripravljeni odstopiti od svojih funkcij, saj bi »zarotniki lahko sami postali žrtve zarote«. Po drugi strani je slišati, da se nima namena umakniti, ker odstopa ni napovedal na seji sveta, in da ga bodo na koncu morali celo odnesti s sedeža predsednika.

Ropova usoda je bila zapečatenata po lanskih državnih volitvah, na katerih je njegova stranka doživela hud poraz. Namesto da bi takoj po tem odstopil, se je dal vnovič izvoliti, bil je celo edini kandidat, ki se mu ni nihče upal postaviti po robu. K odstopu ga je pozvala le manjša skupina pod vodstvom Jožefa Školča in zagorski poslanec Matjaž Švagan, ki je na volitvah dosegel daleč najboljši rezultat. Rop meni, da je storil največjo napako, ker ni naredil čistke, toda tega si ni mogel privoščiti, saj bi sicer tvegala razkol v poslanski skupini...

Drzni in mrtvi

D. S. - MAG, 20. junij 2005

V senci hude bruseljske krize, ki je zaradi delitve skupnega denarja prejšnji teden dvigala prah po vseh evropskih prestolnicah, se je v Sloveniji razplamtel srdit spopad med mediji in oblastjo, zaradi katerega so bržčas postali negotovi nekateri nadaljnji vladni koraki.

Nenaklonjenost večine občil do vlade je sicer stara stvar, vendar sta tokrat presenetili njihova usklajenost in nepopustljivost: z razširitvijo napadov na vlado so mediji očitno skušali zmanjšati škodo, ki so jo v javnosti (in v levem bloku) povzročile kritike in zahteve po odstopu Antona Ropa, zaradi katerih je največja opozicijska stranka nedvomno zdrsnila še globlje, kot je bila. Hkrati so z načrtnimi in koordiniranimi napadi najbrž hoteli tudi nekoliko zaustaviti Janševo koalicijo pri sprejemanju posameznih zakonov (na primer o RTV), ki bi vsaj delno

izboljšali politične in medijske razmere v državi in vladi odprli pot k drugim nujnim gospodarskim in socialnim reformam.

Obračun se je začel kot čista farsa: medijsko omrežje, ki je dolga leta zelo natančno spodkopavalo pomladno opozicijo, je najprej zmlelo prvaka LDS do neprepoznavnosti, takoj zatem pa se je lotilo še Janševe vlade. Ubogi Rop nekaj časa sploh ni vedel, zakaj so se na lepem vsi zarotili proti njemu, nato pa je verjetno seštel ena in ena (kar je bila nadvse preprosta enačba) in ugotovil, da so ga stolkli lastni politični krogi. Vsi so ga nenadoma zmerjali in zahtevali njegov odstop, čeprav je v delu politike še pred nekaj meseci veljal skoraj za »čudežnega dečka«. Toda tudi on, tako kot vsi poslušni partiji v zgodovini, ni spregovoril niti besedice, se še manj spustil v konflikt, ampak se je raje zbegano

in nemočno vdal v usodo. Pred tem je zanesljivo še mislil, da se je po hudem volilnem porazu, za katerega so bili krivi mnogi, rešil, vendar se je zmotil: Kučan in njegovi medijski izvajalci, ki so predvidljivo krojili politične dogodke vse tranzicijsko obdobje, so sklenili, da ga bodo odstranili, pa naj stane, kar hoče (tudi če je to njihovo zadnje dejanje). Zapletlo se je le zaradi ostrega protivladnega stampeda, saj so izvajalci z njim spet opozorili na svoje medijsko omrežje, za katero se je še zdelo, da usiha in da ni več zmožno velikih akcij.

Če bi bil vrstni red napadov drugačen in bi se najprej lotili vlade in šele nato Ropa, bi se delu javnosti najbrž še zdelo, da se za kritikami skriva želja medijev po nepopustljivem nadzoru oblasti, kar je sicer njihova glavna naloga. A ker so najprej nezmotljivo natančno obračunali z Ropom in šele potem stopnjevali napade na vlado, se je pokazalo, da so bili spodbujeni od zunaj in da so jih vodili politični motivi. To pa ni imelo nič z njihovo željo, da bi bili neodvisni in nepristranski opazovalci dogajanja v državi, ampak je bilo zgolj opozorilo o njihovi nesprijemljivi transmissijski vlogi...

Intervju Janeza Janše o Bruselski krizi

D. S. - MAG, 20. junij 2005

Propad pogajanj o prihodnji finančni shemi EU je slabo znamenje evropski javnosti. Še najbolj konstruktivno so se vedle nove članice, sama Slovenija pa ni mogla vplivati na zблиžanje razlik.

Reforme so potrebne, toda nekatere članice imajo politične težave zaradi skorajšnjih volitev. Čeprav so naše razmere v primerjavi z večino članic naravnost vzorno stabilne, se je vlada znašla v medijskem pogromu. Predsednik vlade si želi predvsem korektno odnose z mediji ter uravnoteženo in profesionalno poročanje.

Rodil se je leta 1958 v Ljubljani. Diplomiral je iz obramboslovja na ljubljanski fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Konec osemdesetih let je bil dejaven v mladinski organizaciji, pisal je komentarje in analitične članke za Mladino, takrat osrednje glasilo ZSMS. Leta 1988 ga je slovenska SDV v sodelovanju z varnostno službo JLA aretirala in pozneje je bil obsojen v procesu proti t. i. četverici J. B. T. Z. Nato je postal eden od vodilnih politikov v

opozicijskem gibanju proti tedanji komunistični oblasti. Po prvih demokratičnih volitvah je bil imenovan za obrambnega ministra in bil zaslužen za uspešno obrambo proti agresiji JLA. S položaja je bil odstavljen leta 1994 po znani aferi Depala vas, nato pa je z leti postal voditelj najmočnejše opozicijske stranke SDS. Po lanskim volitvah se je s prepričljivo zmago povzpел na sedež predsednika vlade. Živi v Ljubljani, ima dva otroka: sin Žan je študent, hči Nika pa je srednješolka.

Vrhunsko zasedanje EU se je v petek ponoči končalo brez dogovora o prihodnji finančni shemi. Je to hud neuspeh?

To je dvojni neuspeh. V političnem smislu je zavrnitev slabo znamenje evropski javnosti. Po zavrnjeni ratifikaciji evropske ustavne pogodbe je to za skeptično javnost v največjih evropskih državah dodaten dokaz, da je EU izgubila svoj ritem in zmožnost odgovarjanja na izzive prihodnosti v realnem času. V vsebinskem smislu pa pozno sprejetje proračuna nujno povzroči slabšo uporabo proračunskih sredstev, ker je manj časa za pripravo. To še posebno velja za nove članice.

Razmere seveda še niso krizne, kajti teoretično je do konca veljavnosti sedanje finančne

perspektive še leto in pol. Vendar si le največji optimisti obetajo, da bo dogovor mogoče doseči v naslednjega pol leta pod britanskim predsedstvom. Velika Britanija je namreč največja zagovornica radikalnih reform in s tem povezanega zmanjšanja proračuna EU. Potem pa bo že zelo pozno.

V kakšni neposredni povezavi je propad pogajanj s Slovenijo?

Imeli smo mandat parlamenta za pogajanja, ki je zahteval še enkrat boljši neto položaj, kot ga imamo do leta 2006, sredstva, namenjena Sloveniji, pa so se v predlagani novi finančni perspektivi gibala v okviru našega mandata oziroma so ga celo presejala. Zato je velika škoda, da soglasje ni bilo doseženo. Strateško vzeto Slovenija seveda ni mogla vplivati na zblížanje usodnih razlik. Lahko bi se odpovedali vsem sredstvom za sedem let, pa to ne bi pomenilo na primer niti vsote enoletnega povračila Velike Britanije.

Večina udeležencev je s prstom pokazala na britanskega premiera Tonyja Blaira. Je Angležem šlo le za denar, tako imenovani rabat, ali še za kaj drugega?

Vsi, ki smo sodelovali v razpravah o novi finančni perspektivi v zadnjih tednih, še posebno v četrtek in petek podnevi in ponoči, vemo, da krivda za neuspeh ni samo na eni strani. Veliko predlogov Tonyja Blaira ima zelo racionalno noto. Sedanja sestava proračuna nedvomno ne ustreza potrebam hitrejšega prilagajanja EU na izzive globalizacije, prav tako ne podpira dovolj lizbonske strategije in drugih v prihodnost usmerjenih načelnih zavez, ki jih je sprejela EU. Res pa je, da je Velika Britanija na ta dejstva začela resno opozarjati šele po tistem, ko se je postavilo vprašanje o upravičenosti njenega rabata.

Blair je že ob obisku Pariza pred tednom dni Franciji očital, da naj bi zavrnila ustavo, hkrati pa od EU zahteva nezmanjšana sredstva za subvencioniranje kmetijstva. Sta se razšla tudi Blair in Chirac?

Polemika med Francijo in Veliko Britanijo v zadnjih tednih je močno zmanjšala možnosti za dosego soglasja. Ob koncu sta bila sicer oba pripravljena malenkostno popustiti, vendar so bile razlike prevelike, da bi bil kompromis mogoč...

Zmeda v Alcatrazu

MAG, 28. junij 2005

Po tistem ko je v zaupnem pogovoru nekdanji predsednik države Milan Kučan prisilil Antona Ropa, naj privoli v jesenski sklic volilnega kongresa (in v svoj odstop), se je kaos v liberalni demokraciji še povečal.

Različne frakcije so začele iskati Ropovega naslednika in negotovost se je preselila tudi na strankino obrobje, kjer je bilo že dalj časa čutiti nezadovoljstvo. S Kučanovo intervencijo je v stranki očitno prevladalo stališče, da naj bi bilo za krizo krivo vodstvo, in ne obsežni vsebinski problemi, ki so LDS (in levi blok v celoti) potiskali v težave že nekaj zadnjih let. Zato bi polom nekdanje največje vladne stranke lahko opisali kot razpad široko zasnovane politične transmisije, potem ko je zašla v krizo

sredica (to je partija) in je njen oblastni sistem začel hitro izgubljati svojo povezovalno moč. LDS namreč nikoli ni bila samostojna stranka, ampak zgolj nadomestek partijskih interesov (to je partija v drugi obliki), njeno članstvo in vodstvo pa se je rekrutiralo iz nekdanje partijske baze. Ko je sredica zašla v krizo, je začelo razpadati tudi njeno okolje in ni jasno, kje se bo proces ustavil.

V razpadanju in spreminjanju je celotni levi blok in le vprašanje je, kdaj se bodo zaostriale napetosti tudi v združeni listi (po novem socialdemokratski stranki) in kakšen bo potek dogodkov na bolj oddaljenih transmissijskih koncih. K sistemu podaljšane partijske oblasti sodijo tudi nekatere druge manjše stranke na robu

levega bloka in večji del »civilnodružbenih« gibanj, ki se imajo pogosto za samostojno politično silo, vendar ima njihov nastanek prepoznaven partijski pečat in kadrovske sestavo. Tako v transmisijo ne sodijo denimo samo deli upokojenske stranke, ki jo je nedavno s pomočjo Karla Erjavca prevzel Janez Janša, ampak tudi deli Jelinčičeve, SLS, iz parlamenta izpadlih mladinskih frakcij in morda tudi posamezni člani Bajukove Nove Slovenije. Transmisija je nekaj, kar je obsežno in se trenutno ustavlja, in le vprašanje časa je, kdaj se bodo njeni sestavni deli razleteli po političnem prostoru.

Prvi, ki ni rad slišal, da je v službi transmisije (to je partije), je bil nekdanji premier dr. Janez Drnovšek, za katerega je znano, da je vstopil v

LDS kot naključni sopotnik in bil nato s svojo stranko ves čas v tihem konfliktu, čeprav njegova pridružitev ni bila nesporazum. Kdo pa lahko vstopi v neko stranko od zunaj in postane njen predsednik, če stranka ni podaljšek neke druge organizacije? Takih strank in osebnosti ni. A še bolj se je nesamostojnost LDS pokazala v preteklih dneh, ko so v njej začeli govoriti o odstranitvi Ropa in morebitnem vnovičnem »uvozu« predsednika iz širšega političnega zaledja. Pobuda za zamenjavo vodstva je spet prišla iz zakulisja in znova se je pokazalo, da glavni šefi transmisije vidijo ves levi blok kot enotno strankarsko združenje, v katerem sestavni deli niso samostojni in med njimi aktivisti krožijo na ukaz...

Nelojalna loža

S. K. - MAG 20. junij 2005

Korporativna elita Foruma 21 je po volitvah obrnila hrbet Ropovi LDS

Povolilna politična agonija LDS in molk Foruma 21 izražata najslabšo naravo korporativizma, kjer so politične stranke samo figure na šahovnici velikih korporacij in njihovih elit – ko je LDS postala poraženka volitev, je izgubila tudi podporo Kučanovih korporativistov.

Tik pred lanskimi parlamentarnimi volitvami, 25. septembra, je Milan Kučan na občnem zboru Foruma 21 v ljubljanskem hotelu Lev prebral poziv volivcem Odločajte sami!. V imenu foruma, kjer je združil poslovno elito gospodarsko in politično najvplivnejših korporacij, je v razgretim predvolilnem ozračju med drugim dejal: »So stranke in kandidati, ki dovolj verodostojno kažejo sposobnost, da bodo odločali o našem življenju z mislijo za naprej, preudarno, odgovorno in z znanjem ter sodelovali v strpnem dialogu o javnih zadevah, ki zadevajo vse nas. V prejšnjih letih niso bile izkoriščene vse priložnosti, vendar Forum 21 ugotavlja, da je sedanja vladna koalicija v celoti gledano uspešno opravila svoje delo,

tudi v ustvarjalnem dialogu pri iskanju rešitev. To je razlog za zaupnico tudi na teh volitvah.«

Najpremožnejša deseterica. Razloge za predvolilno ustanovitev foruma in njegovo politično podporo nekdanji vladajoči koaliciji na čelu z Ropovo LDS je prejšnji teden razkrila posebna izdaja Dela z naslovom Največja slovenska podjetja. V njej so gospodarske družbe razvrščene po ustvarjenem prihodku, premoženju, dobičku, številu zaposlenih in produktivnosti leta 2004. Pogled na lestvico dvajsetih največjih po vrednosti sredstev razkrije, da je bil lani z 275 milijardami tolarjev najpremožnejši državni Telekom. Ob nastanku Foruma 21 je v njegovem nadzornem svetu kot podpredsednik sedel Sandi Češko, lastnik Studia Moderna, član ZLSD in mož, ki je v tistem času Kučana spremljal skoraj na vsakem koraku. Telekomu z 238 milijardami tolarjev sledi Holding slovenskih elektrarn, strateško pomembna energetska družba v popolni državni lasti, ki je bila dolga leta pod trdnim nadzorom koalicij LDS. Njen strateški pomen potrjuje zlasti podatek, da bo prav te dni prvega moža holdinga Draga Fabijana zamenjal eden Janševih

najzaupnejših sodelavcev, Jože Zagožen, ki je tudi nadzornik Petrola in Gorenja.

Na tretjem mestu najdemo Novartisov Lek z 229 milijardami tolarjev sredstev, ki je zaradi tujega lastništva izključen iz lobističnega omrežja Foruma 21 in vladajočih koalicij, tik za njim pa Poslovni sistem Mercator (222 milijard tolarjev), ki je neločljivo povezan z Zoranom Jankovičem, simbolom Kučanove kapitalske elite. Tudi za Mercator je značilno, da ima država odločilno lastniško vlogo, saj je prek paradržavnih skladov Kada in Soda ter lastniškega morežja Zavarovalnice Triglav daleč največja posamezna lastnica s približno 35-odstotnim deležem. Prvak LDS Tone Rop je leta 2002 pred televizijskimi kamerami priznal, da je Jankoviča v Mercator spravila politika, konkretno LDS. Isto pravilo velja za naftnega monopolista Petrol s 181 milijardami tolarjev premoženja, ki ga vodi ustanovitveni član Foruma 21 Janez Lotrič. Podobno kot pri Mercatorju je država tudi pri Petrolu s četrtinskim deležem daleč najvplivnejša lastnica. Naslednji sta državna telekomunikacijska družba Mobitel

z 168 in Krka s 151 milijardami tolarjev sredstev. Novomeško podjetje se je do odhoda Miloša Kovačiča uvrščalo v krog Foruma 21, po petkovem kadrovskem posegu v nadzorni svet pa je pod trdnim nadzorom Janševe koalicije. Tudi pri Krki je država prek Soda, Kada in drugih državnih podružnic najmočnejša lastnica.

Farmaceutski korporaciji s 148 milijardami tolarjev sledi drugi energetske gigant – Eles, ki se ukvarja z distribucijo električne energije. Strateški pomen tega državnega podjetja potrjuje najnovejši neuspeli poskus Janševe vlade, da bi zamenjala predsednika uprave Vekoslava Korošca, sicer zvestega sopotnika LDS. Za Elesom je Slovenska izvozna družba (140 milijard tolarjev), kjer je država kot večinska lastnica pred dnevi spremenila sestavo nadzornega sveta. Deseto mesto s 134 milijardami zaseda Gorenje, kjer sta Kad in Sod s skoraj tretjino delnic daleč najvplivnejša lastniška igralca. Ob ustanovitvi Foruma 21 je podjetje zaznamoval njegov dolgoletni direktor Jože Stanič, poleg Jankoviča in eden od idejnih očetov Kučanove organizacije...

Politkomisarji v podjetjih

S. K. - MAG, 20. in 27. julij 2005

Aktualne zamenjave članov nadzornih svetov in uprav v gospodarstvu prinašajo spoznanje, da sta gradualizem in tranzicijska vladavina LDS po petnajstih letih od uvedbe kapitalizma vzpostavila sistem, v katerem je država najmočnejša lastnica v večini najpomembnejših podjetij.

Junija je izšla posebna priloga Dela z naslovom "Največja slovenska podjetja", kjer so bile objavljene lestvice 25 največjih podjetij v letu 2004 po številu zaposlenih, prihodkih, čistem dobičku in premoženju. Prevladujoče državno lastništvo v najboljših slovenskih podjetjih potrjuje že vpogled v lastniško sestavo največjih po skupnih prihodkih, ki pomembno prispevajo k obsegu ustvarjenega bruto družbenega proizvoda in gospodarski rasti.

Država in Petrol. Na prvem mestu je bil Petrol, kjer je Janševa vlada nedavno zamenjala člane nadzornega sveta in trenutno bije kadrovske bitko z upravo, ki jo še vedno vodi član Kučanovega Foruma 21, Janez Lotrič. Kadrovske poseg nove vladajoče koalicije v organe upravljanja naftnega monopolista je posledica lastniške sestave podjetja. Po petnajstih letih od začetka privatizacije sta v Petrolu daleč največja in najpomembnejša lastnika paradržavni družbi Sod in Kad. Prvi ima v rokah petino, drugi pa nekaj manj kot desetino lastništva. Skupaj nadzorujeta približno 28 odstotkov kapitala. Tretji največji lastnik je investicijski sklad NFD 1 s petimi odstotki delnic. Od četrtega do osmega mesta so razvrščeni lastniki z dvema do tremi odstotki premoženja. Na devetem in desetem mestu sledita

delničarja z lastništvom med enim in dvema odstotkoma. Za njima je na stotine malih delničarjev, ki imajo v lasti manj kot odstotek lastništva, večina pa manj kot stotinko, tisočinko in še manjši delež. Gre za množico razpršenih malih delničarjev, ki so na skupščinah nemožni proti usklajenemu glasovalnemu stroju Kada in Soda. Enako pravilo velja tudi za preostale manjšinske delničarje, ki imajo po nekaj odstotkov Petrolovega lastništva. Lastniška nadvlada Kada in Soda se je potrdila zlasti na zadnji Petrolovi skupščini, ko sta paradržavna sklada brez težav preglasovala nasprotno predloge preostalih prisotnih delničarjev in v nadzorni svet kadrovala predstavnike nove vladajoče koalicije.

Država in Mercator. Podobno lastniško strukturo kot Petrol ima tudi Mercator, ki je bil lani drugo največje podjetje po skupnih prihodkih. V največji trgovski družbi imata Kad in Sod kar 29-odstotni lastniški delež. Skupaj z Zavarovalnico Triglav, investicijsko družbo Triglav steber 1 in kritnim skladom Zavarovalnice Triglav, ki sodijo pod državno lastništvo največje zavarovalniške skupine Triglav, ima država v Mercatorju kar tretjino delnic. Dominantno lastništvo Kada in Soda v Mercatorju je osrednji razlog, zakaj je Zoran Jankovič, sicer razvpiti član Kučanovega foruma, pred leti sploh postal predsednik uprave. Pred lanskoletnimi volitvami smo ob vnovičnem spraševanju o vpletanju politike v kadrovanje najpomembnejših podjetij na televizijskih zaslonih videli spektakularen posnetek polemike med Jankovičem in bivšim predsednikom vlade Ropom, ki se je zgodil leta 2002 na posvetu o privatizaciji in vlogi politike v gospodarstvu na GZS. Tedaj je Rop še kot minister za finance v Drnovškovi vladi Jankoviču očital: »Veš, česa nisi povedal? Da sem te jaz nastavil za direktorja... Ja, ampak interes je bil, da te je politika nastavila. Točno, politika te je nastavila. Jaz sem te nastavil!« Njun pogovor je bil šokanten zato, ker se je zgodil po uradnem posvetu, ko je bil Rop prepričan, da so televizijske kamere že ugasnjene in nihče ne snema pogovora. Ropova zmeta je bila razlog za enega od najbolj ekskluzivnih

prizorov slovenske tranzicije, ki nedvoumno dokazuje, da je **politična oblast pod vodstvom strankarskega dvojca LDS-DS in zakulisni kadrovske vlogi dolgoletnega predsednika države in ustanovitelja Foruma 21 Milana Kučana skozi celotno tranzicijo nadzorovala gospodarstvo in izbirala direktorje najpomembnejših slovenskih podjetij...**

Filozofija vroče-hladnih odnosov, približevanja in oddaljevanja ter načelnosti in kompromisov je v vsej dinamiki postala stalnica Janševe vladne politike. To je bilo izrazito videti, ko je nadzorni svet Mercatorja podprl predlog uprave o dokapitalizaciji družbe. K dokapitalizaciji je namreč javno povabil paradržavna Kad in Sod, kar prevedeno v politični jezik pomeni, da sta si na neki točki v roki segla Zoran Jankovič in Janez Janša. Da si Jankovič, ki je pravzaprav Kučanov trgovski princ, skuša rešiti poslovno življenje z vsemi sredstvi, bi povsem ustrezalo opisu njegovega značaja.

Dokapitalizacija Mercatorja kaže na nevarna razmerja med predsednikom vlade Janezom Janšo in predsednikoma uprav Mercatorja in KD Group Zoranom Jankovičem in Matjažem Gantarjem. Janša prek paradržavnih skladov Kada in Soda očitno ne bo podprl samo ustavljene širitve trgovske družbe na jug, pač pa tudi obvaroval lastniški delež Gantarja oziroma KD Group v njej in Jankoviču omogočil delni menedžerski odkup podjetja, česar mu nista dovolili prejšnji Ropova in Drnovškova vladi.

Po na nadzornem svetu izglasovani dokapitalizaciji, h kateri so bili povabljeni Kad in Sod, KD Group ter vodilni menedžerji Mercatorja, bo največja slovenska trgovska družba z izdajo 640 tisoč novih delnic po ceni 38 tisoč tolarjev zbrala 24,4 milijarde tolarjev svežega denarja. Takšno povečanje kapitala bi ji po mnenju nekaterih finančnih analitikov omogočilo še dodatno zadolževanje v vrednosti 36,6 milijarde tolarjev. Vanjo bi se tako za predvidene investicije, predvsem v republikah nekdanje Jugoslavije, skupaj nateklo šestdeset milijard ...

Olupek z nalepko

D. S. – MAG, 20. julij 2005

Ker je v prvih mesecih Janševa vlada v gospodarskih zadevah pokazala nekoliko negotovosti, so nekateri stari direktorji naivno pomislili, da bi se morda lahko izognili nadzoru s povsem oguljenim izgovorom o domnevem »nesprejemljivem vmešavanju politike v gospodarstvo«.

To so rekli direktorji, ki so izšli iz politike in ki brez zvez v njej niti poobedovati niso znali. Toda pri tem so dejansko stopili na bananin olupek: prvič, ker Janez Janša ni človek, ki za gospodarstvo ne bi imel načrtov, in drugič, ker je državna lastnina tako močno zastopana v podjetjih, da ima vlada zelo širok manevrski prostor. Tako rekoč mora se vmešati v podjetja, saj je odgovorna za dobro upravljanje državnih deležev.

Najbrž so bili med direktorji tudi taki, ki so menili, da bodo s hrupom (in medijskimi pritiski) vlado prisilili k umiku iz gospodarstva, še preden bo država v njem odprodala svoje deleže. Kako so si to zamislili, ni jasno. Bi naj morda nova vlada po petnajstletni tranziciji, v kateri so nastale zelo enostranske koncentracije kapitala, prepustila upravljanje državnih deležev kar starim nomenklturnim elitam, ki so z njimi gospodarile že prej in ki so velik del nekdanjega družbenega premoženja uničile zato, da bi preostanek lahko privatizirale? To bi bila res neumnost, ki je najbrž od Janševe vlade nihče ne more zahtevati, še zlasti ne tisti, ki so prej ob pomoči politike zelo dolgo vodili gospodarstvo. Seveda drži, da bi se delež državne lastnine moral zmanjšati,

vendar se v preteklosti ni, ker je bila spet stara elita tista, ki je njeno privatizacijo zadrževala, saj je računala, da si jo bo postopoma v celoti prisvojila. Toda na zadnjih volitvah se je zgodil nepričakovan politični zasuk in stara nomenklatura se je znašla v strahovitem precepu: neprivatizirana lastnina je padla v Janševe roke in nenadoma so se razblinila vsa upanja, da bi jo on kar tako brez razloga podaril starim političnim silam. Značilnost slovenskega gospodarstva je namreč še zmeraj v tem, da je politično pogojeno in da preoblikovani socialisti in direktorji še zdaleč niso tako sposobni, kot se zdijo sami sebi (in medijem, ki jim delajo reklamo). Navsezadnje v petnajstih letih tranzicije ni nastalo nobeno novo veliko proizvodno podjetje, ampak se je vse znanje menedžerskih elit skoncentriralo na izumljanje »privatizacijskih oblik« za prevzemanje obstoječih socialističnih podjetij, ki so doživljala velike pretrese in od katerih so mnoga neslavno propadla. Zdaj, po pol leta delovanja Janševe vlade, pa začenjajo nekateri ekonomisti opozarjati na nenadno slabšanje gospodarskih gibanj, ki naj bi bilo posledica dela nove vladne ekipe in ki naj bi pomenilo nižjo gospodarsko rast, upad naložb, znižanje borznih tečajev, rast pesimizma in slabše zaupanje porabnikov v storitveno in finančno dejavnost...

Kritiki vlade govorijo o "neusmiljenih čistkah", vendar je še pri tem veliko neznank. Ali vlada res grozi vsem po vrsti? Ni videti, ampak mnogi direktorji kar sami odstopajo, potem se pa sklicujejo na "pritiske iz politike"...

Prijatelja na stopnicah

MAG, 27. julij 2005

LDS z vedno novimi referendumskimi pobudami sili Boruta Pahorja k Janezu Janši. Če po stotih dneh vlade ni bilo jasno, ali mediji sledijo opoziciji ali ta sledi medijem, po referendumski vročici, ki bo dvignila septembrske temperature, ne bo nobenega dvoma. Opozicija

skuša z referendumskim orožjem pod svojo zastavo poleg Pahorjeve SD združiti tudi medijsko nomenklaturu.

Bile so volitve, vse več pa je znakov, da njihovih izidov nekateri, ki so bili do zdaj na oziroma pri oblasti, niso razumeli.

Kje je strašilo liberalizma? Zdaj ko na čelu stratežkega sveta ni več prvega ideologa Miča Mrkaiča, s katerim so strašili pred porajajočim se neoliberalizmom, ki bo zrušil slovensko in evropsko socialno državo, širijo strah pred desničarstvom, policijskim zlorabljanjem, nadzorovanjem in kaznovanjem medijev, vsakršnim političnim podrejanjem in zasedanjem institucij... Tako se pripravlja ozračje za septembrsko referendumsko nedeljo. Postranska škoda te zastraševalne kampanje, ki je že na volitvah doživela nezaupnico, je pretiravanje, izguba stika s stvarnostjo in zanemarjanje določenih družbenih pojavov. Kaj bodo pokazale raziskave javnega mnenja in ali je medijska konstrukcija stvarnosti pod taktirko vladi nenaklonjenih medijev končno le začela učinkovati?

Vročica za špekulante

S. Š. – MAG, 13. julij 2005

Zaradi padanja tečajev večine delnic na ljubljanski borzi v zadnjih petih mesecih je mnogo lokalnih kapitalistov izgubilo ogromno premoženja. Daleč največ denarja je v tej dobi izgubil prvi mož Merkatorja Zoran Jankovič. Vrednost 55.920 Merkatorjev delnic, ki jih je v strahu pred novo davčno zakonodajo konec lanskega leta prenesel na svoje družinsko podjetje Electa, je začetkom julija znašala 465 milijonov tolarjev manj kot začetkom februarja letos, oziroma 490 milijonov manj, kot bi Jankovič za svoje delnice dobil, če bi jih prodal 17. septembra lani, ko je njihov tečaj na borzi dosegel rekordno vrednost.

Za 66 milijonov tolarjev se je zmanjšala tudi vrednost premoženja v delnicah Boška Šrota, drugega moža Pivovarne Laško. Predsednik uprave NFD, Stane Valant, pa je v istem obdobju ostal brez 54 milijonov tolarjev. Petrolov predsednik Janez Lotrič pa je v tej dobi zgubil »le« 5.5 milijonov.

Izidi raziskave Ninamedie (Dnevnikovi anketiranci so odgovarjali 20. in 21. julija) prinašajo razočaranje: skoraj dve tretjini (61,6%) vprašanih še vedno podpirata vlado, priljubljenost liberalne demokracije pa še naprej pada. Raziskovalci so zaznamovali zgodovinski izid, saj so LDS (9,8%) prehiteli Pahorjevi socialni demokrati (10,6%). Priča smo poučnemu paradoksu. Medtem ko LDS z referendummi (napovedali so še enega, protikorupcijskega) postavlja v podrejen položaj Pahorjeve oziroma Potrčeve socialne demokrate, se je sama prvič, odkar se resno meri javno mnenje, znašla za »prenovitelji«. Naša projekcija: čez tri mesece bo Anton Rop gledal v hrbet Zmagu Jelinčiču.

Tudi Krka je tekla navzdol. Od 10 do 20 milijonov tolarjev so izgubili tudi sedanji in bivši direktor novomeške Krke ter drugi člani njene uprave:

Janez Poljanec 19.4,
Jože Colarič 15.0,
Miloš Kovačič 14.4, in
Aleš Rotar 10.2).

Z drugimi besedami so imeli Krkini menedžerji v delnicah podjetja, ki ga upravljajo, skupno 520 milijonov tolarjev, kar je le 30 milijonov manj, kot so vsi skupaj lani prejeli bruto plače.

Politični kapitalist Igor Bavčar, (verjetni kandidat za predsedstvo LDS) pa je v Istrobenz delnicah izgubil skoraj 1 milijon tolarjev.

Kljub recesiji, pa sta bila vsaj dva, ki sta obogatela v tej dobi. Bivši predsednik uprave Dela, Jurij Apih, je obogatel skoraj za 10 milijonov na Delovih delnicah. Še več pa si je pridobil Matjaž Gantar z delnicami KDH in KDG (21.4 milijonov).

Zvijavost zahrbtnega razdvajanja

Po članku univ. prof. Janeza Juhanta v MAG-u, 20. julij 2005

Kdor se (*pod komunizmom*) ni podredil, oziroma za kogar so vedeli, da se ne bo podredil, je bil razglašen ne le za razrednega sovražnika, pač pa za narodnega izdajalca. Že kdor ni zavrgel ustaljenih civilizacijskih vrednot in ni bil pripravljen sprejeti nasilniških metod je veljal za narodnega izdajalca... Ehrlich je bil ubit leta 1942, ker je bil sposoben organizirati Slovence tudi brez revolucije.

Komunisti so v vojni stiski Slovencem vsilili absolutno delitev. Preštevanje, kdo je kdo, je vneslo v narod totalen nadzor, sumničenje in ovajanje s formulo »narodni izdajalec«. To je veljalo za duhovnika, ki ni sprejemal komunizma, za vpoklicanega v nemško vojsko ali za tistega, ki se je namesto ruske fronte izbral manjše zlo – domobrance, da je v vojni mogel ostati na domači zemlji. Ista formula je veljala po letu 1945 za »kulake«, ki so hoteli ohraniti svojo zemljo, in pa za »golootoške« in druge povojne žrtve. Še v času formalne demokracije ta formula določa odnose med Slovenci ter jih deli na prave in neprave. Večina novinarske srenje (in tako imenovane stroke) se še danes ni sposobna izviti iz teh kalupov.

Posledice so stalne ločitve in sovraštvo v narodu. Stari priseljenci v ZDA, Argentini in drugod so z nezaupanjem in celo s sovraštvom gledali na povojne emigrante, ker nova oblast prek svojih agentov spravila med te ljudi formulo, da so prišleki narodni izdajalci. Med rojaki na

Koroškem in Tržaškem, v Benečiji in Madžarskem je ta formula razdvajala že od tujcev desetkane rojake...

Nova oblast ima zdaj priložnost, da zakoliči nova pota sodelovanja in narodne ustvarjalnosti med Slovenci doma in po svetu. Bistvo razdvajalne formule je namreč zavestni in podzavestni totalitarni nadzor, v katerega so vpleteni ljudje, ki jih je sistem znal o ključnih trenutkih vpreči v svoj voz in jim poveril vlogo nadzornikov nad drugimi. Dobili so vsa pooblastila in možnosti družbenega napredovanja, promocije in uveljavljanja, ki je bilo pogojeno z zvesto službo gospodarjem. Lahko so pobijali, ropali, lagali, menjali barve, se pretvarjali in počeli druge nečednosti. Ker so bili na pravem mestu, so bili pač »dobri«, saj je njihovo delovanje služilo sistemu in to je zadostovalo. Po istem ključu so bili domnevni nasprotniki označeni za slabe in manjvredne. Najhujše je seveda, da so domnevni »narodni izdajalci« bivšega sistema imeli osebne nadzornike. Tako se vam je lahko zgodilo, da so bili vaši najboljši prijatelji, morda celo sorodniki, v resnici le vaši nadzorniki. Ker so bila za ohranitev vladajoče partijske garniture dovoljena vsa sredstva, ki v normalnih družbah štejejo kot temeljne vrednote kot zaupanje, prijateljstvo, zvestoba, resnica, človeško življenje, niso štele. Veliko tega, kar se je dogajalo na zelo intimnih medosebnih ravneh je odšlo v grobove.

Obračun z gradualizmom

MAG, 27. julij 2005

Ustanovitev odbora za reforme prinaša možnost, da Slovenija prelomi s tranzicijsko politiko gradualizma, razdre staro omrežje vplivnih interesnih skupin in pospeši izvedbo strukturnih reform, ki so nujne za spopad z globalizacijo.

Vlada je sredi julija imenovala odbor za reforme pod vodstvom člana strateškega sveta za gospodarski razvoj dr. Jožeta P. Damijana.

Odbor je zelo razvejeno delovno telo z enajstimi skupinami in 197 člani, med katerimi so člani strateškega sveta, predstavniki posameznih ministrstev in zunanji sodelavci. Njegov delovni program temelji na nedavno sprejeti strategiji razvoja Slovenije, ki sloni na prenovljeni lizbonski strategiji in predvideva, da bo naša država v desetih letih preseгла povprečno EU raven.

Napake iz korana

D. S. – MAG, 13. julij 2005

Po zadnjih dogodkih v Londonu svet ni več ne levi ne desni, ampak nevaren. Najbolj divji levičarji bodo sicer še zmeraj po tihem simpatizirali s teroristi, ker sovražijo Američane in so prepričani, da je za krivice po svetu kriva ameriška napadalna in imperialna politika. Desničarji bodo zatrjevali, da so imeli prav, ker so svarili pred konservativnimi režimi in njihovimi fanatičnimi privrženci.

Navadni ljudje pa bodo s strahom vstopali na vlake podzemnih železnic in sumljivo pogledovali vse temnopolte potnike z nekoliko večjimi torbami. Vsak od njih bi lahko bil atentator. Od tedaj se nihče več nikjer ne počuti stoodstotno varnega in nov bombni napad se lahko zgodi kjerkoli po Evropi.

Ni čudno, da je Tony Blair v isti sapi z obsodbo napada Londončane pozval, naj ne dovolijo, da bi jim eksplozije spremenile življenje, vendar je govoril že spremenjenim ljudem: na njihovih obrazih je bila vidna groza in večina se je spraševala, kaj prinašajo naslednji dnevi. Svet po Londonu se je nedvomno obrnil na slabše in nejasno je, kako bo se bo razvijal v prihodnje. Največja vrednost Evrope je bila njena odprtost, svobodomiselnost in neizmerna kulturna dediščina, bombe v Londonu (in seveda še prej v Madridu) pa so udarile v njeno bistvo: ogrozile so njeno družbeno stabilnost, ki je temeljila na urejenem gospodarskem okolju, socialni enakosti, delujoči pravni državi in vsem preostalem, zaradi česar je bil sprehod po ulicah okrog londonskega Piccadilly Circus zmeraj lep in privlačen. Toda bombe v tem mestu so naredile Evropo negotovo in nevarno ter jo močno približale tistim krajem, od koder so teroristi: kjer ni služb in uspešnih podjetij, kjer so velike socialne krivice, kjer državne institucije teptajo človekove pravice in kjer je nevaren vsak sprehod.

Toda napad je povzročil skoraj enake posledice, kot da bi bila razviti in nerazviti svet povsem povezana in kot da bi imeli atentatorji pravico do bombnega terorja. Evropejci so se ustrašili za svojo varnost, vlade pa so na strahove odgovorile z napovedjo, da bodo skrajno poostrele varnostne ukrepe na vseh koncih stare celine. Vendar kaj bo to prineslo? Se bomo obdali s strogimi nadzornimi sistemi, zato da bi bili svobodni? In kakšna svoboda bo to, če se nihče ne bo mogel nikamor neopazno premakniti? Bomo stopili v svet, kjer bodo na vsakem koraku televizijske kamere, pred vrati vseh večjih stavb detektorji za odkrivanje kovin in kjer ne bo smel nihče z nahrbtnikom in večjo torbo sestiti na javno prevozno sredstvo? Morda bo tako (morda ne). V vsakem primeru se pravi lov na teroriste šele začnjenja in nobena država se mu ne bo mogla izogniti. Kako bo ravnala Evropa, še ni povsem jasno, vsekakor pa bo Amerika nadaljevala pregon. Predsednik Bush je že dejal, da se njegova država bojuje s teroristi na tujem, zato da se ji ni treba na domačih tleh, kar po dogodkih v Londonu zveni razumljivo in smiselno.

A ker se boj proti terorizmu bržčas ne bo končal, pa se je bati, da bomo dobili v prihodnjih letih svet treh katerogij: razviti ameriški in evropski del, ki se bo hermetično zaprl nerazviti tako rekoč teroristični del, ki bo pod nadzorom prvega. In preostanek ki bo nekje vmes.

Slovenija ima veliko srečo, da bo prej ali slej na pravi strain šenengejske meje, saj bo onkraj nje očitno za dalj časa postal svet bizantinskih in balkanskih poslov, ki bo neprijeten in težaven. V tem smislu so teroristi s svojimi napadi že dosegli uspeh, le da še ni povsem jasno, ali bo škodovalo napadenim državam ali svojim.

Prikazen v londonskem podzemlju

A. Š. - MAG, 13. julij 2005

Deset pred deveto zjutraj se je v Londonu 7. julija ustavil čas. Multinacionalni evropski megalopolis ob izlivu reke Temze je doživel najhujši napad po drugi svetovni vojni. Nesmisel, zaslepljenost in fanatizem so v imenu maščevanja nekoga odnesli več kot petdeset življenj in za nekaj dni ohromili britanski in evropski način življenja.

Devet milijonov ljudi živi v britanski prestolnici, ki je pred štirinajstimi dnevi postala tudi evropska prestolnica. Devet milijonov, od tega več kot polovica ni angleškega porekla. London je neverjetno prijetno evropsko velemesto, kjer simbioza sto in ene kulture daje občutek sveta v malem. Ljudje mirno živijo v sožitju in se ukvarjajo s svojim delom in svojim življenjem. Že res, da so časi, ko je Britannia vladala valovom (in svetu), že davno minili, na položaju svetovne velesile so nekdanji imperij že skoraj pred stoletjem zamenjale Združene države Amerike, vendar Velika Britanija ostaja mogočna gospodarska, politična in vojaška sila, ki še vedno igra vidno vlogo v svetu.

Ko se je bližalo poldne, si nihče več ni delal utvar. Šlo je za teroristični napad, vendar nekako drugačen od modela, ki ga je poznal desetletja, ko je IRA še morila po Londonu. Irska republikanska armada je vedno opozorila, da je podtaknila bombo, četrtkov vzorec pa je dišal po Al Kaidi. Nedolgo po eksplozijah se je na neki arabski spletni strani pojavilo obvestilo, da odgovornost prevzema neznana Tajna evropska organizacija Al Kaide. O klasičnih neumnih puhlicah, da maščujejo evropske zioniste, ki zasedajo sveto arabsko zemljo, sploh ni treba izgubljeni besed, bolj je način delovanja spomnil na nekaj več kot leto dni staro tragedijo iz Madrida, kjer je marca lani v eksplozijah potniških vlakov umrlo skoraj dvesto ljudi. Takrat je skupina teroristov maroškega rodu po imenu Brigada Abu Hafs Al Masri, nekatere vpletene so ravno te dni obsodili na dosmrtno ječo, postavila nahrbtnike z razstrelivom na vlake, s katerimi

so se prav tako kot v Londonu zjutraj ljudje vozili na delo. Bombe so detonirali prek mobilnih telefonov, s pomočjo ostankov enega so potem španski preiskovalci dejansko odkrili skupino, ki se je ob poskusu aretacije razstrelila v enem od madridskih blokov.

Čeprav se je sprva zdelo, da je bombe v podzemni železnici razneslo v razmiku skoraj pol ure, pa je slika po nekaj dneh bolj jasna. »Gone in 50 seconds« je eden od naslovov v nedeljskem časniku News World. Zdaj je jasno, da so vse tri bombe eksplodirale z zamikom samo petdesetih sekund. Izključeno je tudi, da so jih razstrelili samomorilski napadalci, saj naj bi bile aktivirane z urnimi mehanizmi. Vse se je zgodilo ob 8.50 po tamkajšnjem času na treh koncih v londonski podzemni: med Aldgatom in Liverpool Streetom, med Russell Squarom in King's Crossom na progi Piccadily in na postaji Edgware Road. Policija za zdaj le ugiba o vrsti razstreliva, jasno pa je, da je šlo za nekaj kilogramov in pekleni stroj, narejen doma, ki ga je preprosto skriti v nahrbtnik ali vrečko, ki jo potem nekdo pozabi pod sedežem vlaka...

Zmaga civilizacije. London se je že isti večer začel vračati v običajne tirnice, počasi so zagnali avtobusi in železniški promet, z izjemo delov centralne proge, kjer je bilo treba odstraniti ostanke vagonov in obnoviti infrastrukture. Londončani so seveda previdni in še isti dan se je prodaja koles kar početverila, pa tudi taksistom posel cveti kot še nikoli. Že malo po tragediji je Tony Blair, povedal, da gnusna dejanja teroristov ne bodo vplivala na normalni način življenja. Ne glede, kako visoko se bo uspelo število žrtev in tistih ki bodo trajno zaznamovani zaradi brezumnih posmeznikov, bo London ostal London, milijonsko velemesto stotih kultur, kjer živijo praktično vse religije na tem planetu, ki so skupno obsodile barbarska dejanja in z vrnitvijo k običajnemu življenju prav za prav pokazale, da brezumna dejanja ne bodo nikoli dosegla svojih ciljev.

Slovenska vlada ostro obsodila teroristični napad v Londonu

STA, 7. julij 2005

Slovenska vlada je v izjavi za javnost ostro obsodila današnji teroristični napad v Londonu in prijateljski vladi Velike Britanije izrekla sožalje. O tem napadu bo ob 15. uri na novinarski konferenci spregovoril tudi premier Janez Janša, so sporočili iz urada predsednika vlade.

Kot so zapisali v sporočilu, za današnji teroristični napad v Londonu ni nobenega opravičila. *“Zlovešče načrtovan napad na transportni sistem britanske prestolnice je terjal nove nedolžne žrtve terorizma in nas vse skupaj znova opozoril na njegovo nesmiselnost in nehumanost. Hkrati pa nas v trenutkih, ko gredo naše misli žrtvam zadnjega napada in njihovim*

bližnjim, samo še bolj utrjuje v nameri, da se moramo vsi miroljubni ljudje združiti v boju proti terorizmu”, so še zapisali v sporočilu za javnost.

Državni sekretar za evropske zadeve, Marcel Koprol je izjavil: *“zgroženi smo nad novicami o terorističnih napadih danes dopoldne v Londonu. Ta dejanja so vredna najhujše obsodbe svetovne javnosti. Naše misli so z družinami, ki so ob tem prizadete, in jim izrekamo iskreno sožalje”*.

Tudi predesdnik države Janez Drnovšek, je poslal britanski kraljici Elizabeti in vsem prizadetim iskreno sožalje in močno obsojal teroristične napade v Londonu.

Tudi Toronto v preplahu bombnega napada podzemeljske

Toronto Star, 30. julij in 17. avgust 2005

Vendar je policiji 29. julija dopoldne vzelo le 53 minut, da so ugotovili da v 15. postajah podzemeljske ni nobenega eksploziva. Neznana oseba je po telefonu posvorila lokali mediji o

“terorističnem napadu”, kar je zaprlo podzemeljsko železnico skoraj za eno uro. 16. avgusta pa je zapuščen črn kovček pri Rosedale postaji ustavil podzemeljski promet za 90 minut.

Napadi v Londonu niso bili povezani

The Independent, 13. avgust 2005

Napadi v Londonu 7. in 21. julija niso bili povezani, je v današnji izdaji zapisal britanski časnik The Independent, ki se sklicuje na vire v britanskih protiterorističnih službah. Prvi rezultati preiskav naj bi kazali, da ni dokazov, da bi napade načrtoval isti človek ali pa da bi bila v napade vpletena mednarodna teroristična mreža Al Kaida, navaja francoska tiskovna agencija AFP.

V preiskavi po navedbah časnika sodelujejo britanske domače in tuje varnostne sile, policija in vladni prisluškovalni urad. “Ključna točka je ta, da dogodka nista povezana,” je za časnik povedal vir v protiterorističnih službah. “Kaže, da so bili napadi neodvisni eden od drugega, ne pa da jih je organiziral neke vrste vodilna osebnost”, je dodal.

Preiskovalci se bojijo, da odkritje, da je teroristična celica, ki je izvedla napade 7. julija, delovala samostojno, povečuje možnost, da obstajajo še druge podobne celice, ki še nimajo “kartoteke”, piše The Independent. “Ne moremo uničiti vseh. Dovolj je, če imajo srečo le enkrat”, je dodal omenjeni vir.

V eksplozijah na treh postajah podzemne železnice in avtobusu v Londonu 7. julija je poleg štirih napadalcev umrlo 52 ljudi. Dva tedna kasneje je v britanski prestolnici prišlo do novih napadov, prav tako na podzemni železnici in avtobusu, vendar so napadi spodleteli, ker bombe niso pravilno delovale.

Epidemija vladnih odstopov - je za nekatere delo prenaporno?

Povzeto po Dnevniku, Delu, LN in STA 22. julij 2005

Franc Pukšič, državni sekretar, oziroma vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, je svoji odstopni izjavi pojasnil, da odstopa »zaradi nestrinjanja z vladnim vodenjem zunanje politike do Slovencev v zamejstvu in po svetu«. Dodal je, »da politike do Slovencev po svetu ni mogoče oblikovati zgolj ali pretežno z delitvijo denarja in prek družabnih srečanj«.

Na svoji tiskovni konferenci 21. julija se je pohvalil, da je njegov urad v vladno proceduro pravkar vložil zakon o odnosih Slovenije s Slovenci po svetu zunaj njenih meja. Ocenil je, da lahko zaupanje volilcev upraviči z delom v parlamentu. Premier Janez Janša je njegovo odločitev obžaloval in dodal, da je Pukšič delal dobro. Tiskovni predstavnik vlade **Valentin Hajdinjak** pa je pojasnil, da bi bilo o imenu ali datumu imenovanja Pukšičevega naslednika prezgodaj govoriti. Vlada je 21. julija tudi uradno razrešila državnega sekretarja na ministrstvu za javno upravo **Gorazda Pereniča**, ki je odstopil zaradi osebnih razlogov. Za njegovega naslednika je imenovala državnega

sekretarja **Romana Repa**, ki je bil doslej namestnik generalnega direktorja policije.

Predvidoma septembra naj bi se z mesta državnega sekretarja na finančnem ministrstvu poslovil **Bogomir Špiletič**, ker se želi bolj posvetiti svoji družini. Minister **Andrej Bajuk trdi, da je s Špiletičnem delom zelo zadovoljen**. Na vprašanje, ali lahko v kratkem pričakujemo tudi zamenjavo direktorice DURSa, **Zvezdane Geržina**, je Bajuk dejal, da se nikamor ne mudi.

Tudi ekonomist **Mičo Markaič** je 20. julija napisal tri odstopne izjave, med drugimi tudi kot predsednik sveta za gospodarski razvoj. Po besedah Valentina Hajdinjaka pa bo strateški svet za gospodarski razvoj nemoteno deloval. Dodal je, da se Markaič namereva zaposliti v Mednarodnem denarnem skladu, kar bi mu onemogočilo vodenje strateškega sveta. Čeprav še nima podpisane pogodbe, Markaič sam priznava, da so zanj novice o tej zadevi, zelo spodbudne.

Meseci grmenja

I. K. - MAG, 11. avgust 2005

Prvo zahtevno preizkušnjo bo vlada doživela ob referendumu o RTVS: če ga bo dobila, se bo utrdila, sicer bo njena priljubljenost padla. Toda za koalicijo je ključno, kaj se bo zgodilo na kongresu Nove Slovenije, ki se lahko iz najmočnejšega spremeni v najšibkejši člen.

Še vedno ni jasno, ali bo jeseni prišlo do rekonstrukcije vlade oziroma ali bo premier Janez Janša zamenjal kakšnega ministra. Po mnenju naših virov se to ne bo zgodilo, razen če bi kateri odstopil. Že nekaj časa je slišati, da bi se kmetijska ministrica Marija Lukačič najraje sama umaknila, saj ima še vedno težave pri sporazumevanju z novinarji. Premier je menda ne bo odslovil, med drugim zato, ker nima ustrezne zamenjave, za nameček je Lukačičeva edina ženska članica vlade.

SDS brez Pukšiča? Najprej bo moral poiskati naslednike državnih sekretarjev, ki so odstopili ali še bodo: Franc Pukšič je vodil urad za Slovence po svetu, Bogomir Špiletič je bil namestnik finančnega ministra Andreja Bajuka (s katerim naj bi bilo zelo težko delati), jeseni se bo menda poslovil še sekretar za koordinacijo s poslanskimi skupinami Miroslav Luci, ki odhaja za veleposlanika v Beograd. Zanimivo bo tudi, kako se bo razpletel spor s Pukšičem, ki se jeseni vrača v parlamentarne klopi. Kot se govori, je bil že precej časa nezadovoljen, ker so ga »odrezali od mikrofonov«, poleg tega si je želel status ministra, s čimer pa se premier ni strinjal. Pukšič preprosto ni razumel, da pač ne seže tako visoko. Kot državni sekretar je denimo želel sodelovati na vladnih sejah, vendar ga

Janša tja ni več vabil, ker naj bi »solil pamet« posameznim ministrom, zaradi česar ga je Rupel nagnal s sestanka. Zamera je menda tako huda, da naj bi zdaj Pukšič celo razmišljal, da bi v državnem zboru deloval kot samostojni predstavnik ljudstva, torej bi SDS ostala brez 29. poslanca. Po Pukšičevih besedah je vprašanje prevroče, da bi o njem res razmišljal. Sicer pa bo ob poslanski kruh spravil Jožefa Ficka, ki naj bi mu že iskali ustrezno službo v vladi, vendar zaradi premalo političnih izkušenj verjetno ne bo državni sekretar.

Ropova kandidatura. Prejšnji teden je veljake LDS neprijetno presenetila raziskava javnega mnenja v Delu, po kateri jo je prehitela Pahorjeva SD. To je očitno posledica večmesečnega padanja

priljubljenosti liberalne demokracije, ki ga njeni veljaki ne morejo ustaviti zgolj z ostrimi kritikami vlade, zlasti ker ta popravlja napake prejšnje, ki so jo vodili sami. Zdaj stavijo na predčasni kongres in izvolitev novega vodstva, toda prav to stranko še bolj razdvaja. Prvak Tone Rop je deponiral odstopno izjavo in napovedal, da na kongresu ne bo več kandidiral. Sledili so mu podpredsedniki, razen Jelka Kacina, ki je takoj brezpogojno odstopil in si s tem najbrž povečal možnosti za prevzem stranke. Čeprav je evropski poslanec precej visoko na lestvici priljubljenih slovenskih politikov, najvišje med predstavniki LDS, je odpor zoper njegovo izvolitev zelo močan, saj nekateri napovedujejo razkol tako v poslanski skupini kot sami stranki...

Avtocesta dokončno povezuje slovenski vzhod in zahod

LN, 12. avgust 2005

S slovesnostjo pred trojanskim predorom so 12. avgusta uradno odprli še zadnji manjkajoči del 230,7 kilometra dolge avtoceste med Mariborom in Koper, ki bo v soboto zjutraj, ko bo po njem stekel promet, po osmih letih gradnje dokončno povezal slovenski vzhod in zahod. Dobrih osem kilometrov dolg odsek med Trojanami in Blagovico je tehnično najzahtevnejši in najdražji odsek na slovenskem avtocestnem križu. "V vseh pogledih je to za Slovenijo zgodovinski dan," je ob tem poudaril premier Janez Janša.

"Danes bomo dejansko in simbolično stopili prek velike naravne meje, prek Trojan, ter s sodobno avtocesto povezali Maribor, Celje, Ljubljano in Koper. V vseh pogledih je to za Slovenijo zgodovinski dan, tudi za srednjo Evropo," je poudaril premier. V jugoslovanskem režimu se je namesto v storitvene dejavnosti, infrastrukturo in visoke tehnologije vlagalo v težko industrijo, ki je prinašala izgube. "Zato se avtocesta prek Trojan odpira danes in ne leta 1985, kot bi bilo evropsko primerljivo in kot je bilo načrtovano v 60. letih," je dejal Janša.

Kot je dejal, so po skoraj 150 letih, ko je železnica povezala Dunaj, Ljubljano in Trst, danes ta mesta povezana še z avtocesto. "To je projekt več generacij," je poudaril Janša in se zahvalil vsem dosedanjim predsednikom vlad, prometnim in finančnim ministrom, izvajalcem, pa tudi prebivalcem Trojan, ki še vedno čakajo na odškodnine. Opozoril pa je, da Slovenijo čaka še obnova državnih cest in velik zalogaj posodobitev železniške infrastrukture, pa tudi informacijske avtoceste.

Tudi drugi slavnostni govornik med bogatim in pestrim kulturnim programom, namestnik predsednika uprave Družbe za avtoceste v RS (DARS) Jožef Zimšek, se je zahvalil vsem za po njegovih besedah pogumne odločitve pospešene gradnje avtoceste, ki kaže tudi izjemne učinke za gospodarstvo. Ocenil je, da avtocestni križ v Sloveniji po 35 letih gradnje dobiva končno podobo. "Avtocesta je last vseh nas, skupen projekt več generacij in vsega slovenskega naroda," je dodal.

Nov odsek, na katerem je poleg dveh predorov - trojanski je najdaljši dvocevni predor v Sloveniji – še sedem viaduktov in štirje mostovi

je simbolično odprla skupina rolarjev. Novo povezavo sta nato blagoslovila ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran ter škof evangeličanske cerkve na Slovenskem Geza Erniša. Kot je poudaril Uran, "naj bodo sedaj krajše razdalje tudi priložnost za zблиževanje ljudi". Po mnenju Erniše

je Slovenija danes spet naredila enega izmed zelo uspešnih korakov.

DARS je kot solidarno odgovoren za škodo prevzel odgovornost za izplačilo odškodnin, kar je krajanom Trojan danes v svojem govoru zagotovil tudi Zimšek. Kot je znano, se graditelj predora Impresa Grassetto izmika poravnavi škode.

Nastajoči dvomi v sedanjo Evropsko zvezo?

Dr. France Habjan

Zadnje čase v Evropi veliko pišejo in razpravljajo o pomembnem zastoju EZ, ki je nastal ob zavrnitvi ustave EZ z referendumoma Francije in Nizozemske. Še bolj občutljiva pa je negotovost Velike Britanije glede vprašljivosti sedanjega predloženega statuta EZ. Anglija se zaenkrat še ne bo poslužila referendumoma, ker v glavnem ne soglaša s sedanjim predloženim statutom. Predsednik Tony Blair je brez dlake na jeziku izjavil, da bo kot predsedujoči EZ skušal vnesti v EZ novega duha. Italija je tudi zašla v precejšno gospodarsko krizo. Premier Berlusconi je v jedkem jeziku vrgel krivdo za recesijo na bivšega predsednika Evropske komisije Romana Prodiya, ki je uvedel enotno evropsko valuto – EUR - in s temi besedami podžgal razpravo o ponovni uvedbi italijanske lire. Tudi v dveh vzhodnih državah članicah EZ, ki sta sicer sprejeli statut z referendumom, sedaj pa nastajajo notranji spori v njihovih parlamentih. Podoba je, da trenutno v EZ gospodarstvo stagnira in ni opaziti kakšnih premikov k morebitni gospodarski rasti.

Že v samem začetku se je v Sloveniji začelo zapletati okoli izraza "zveza" na eni strani in na drugi strani "unija". V vseh slovarjih in leksikonih se izraz "unija" praviloma prevaja kot "zveza". Ta raba ima v slovenščini dolgo in možno izročilo (primer Sovjetska zveza – ang. Sovjet Union), zato je logično, da prevajamo European Union - Evropska zveza (dr. Janez Dular-Družina št.28). Ta dva izraza imata še globlje ozadje. Z izrazom unija pojmujejo nekakšno poenotenje, prilagajanje, prilikovanje, presnavljanje, kot je primer ZDA.

Zveza pa ima popolnoma drugi pomen in sicer Zveza pomeni povezovanje z drugimi

evropskimi narodi in da Slovenija načelno ostane v družbi z drugimi narodi enakopravna in dogovorna članica EZ. To tezo so ponovno sprejeli tudi člani Pan-evropskega gibanja na srečanju letos v Celju. Dr. France Bučar je na srečanju dejal: "Križa Evrope ni v prvi vrsti institucionalna, ampak je predvsem križa vrednostne usmeritve, pogleda na svet" (dr. Bučar, Celje 18. junij 2005).

Idejo o evropski gospodarski obnovi po drugi svetovni vojni je dejansko osnoval francoski državnik, finančnik in gospodarstvenik Jean Monnet (1888-1979). Uspešno zahodno evropsko gospodarsko obnovo je videl v skupnem sodelovanju. Leta 1950 je osnoval "Evropsko Premogovno in Jeklarsko Skupnost", leta 1967 pa je v življenje priklical Evropsko Gospodarsko Skupnost (EEC) in iz katere je potem leta 1993 izšla Evropska Zveza (EZ). Po letu 1957 pa se je Jean Monnet ves predal načrtovanju organizacije Združenih Držav Evrope (United States of Europe) in ta njegova filozofija (miselnost) se je hočeš nočeš delno tudi vnesla v sedanjo Evropsko Zvezo, v evropsko ustavo. Jean Monnet je glavni oblikovalec evropske nad države, ki naj bi postopoma odpravila pomembnost nacionalnih držav-članic. Drzna ideja za multi nacionalno Evropo!

Danes Evropska skupnost po 12 letih ustanovitve šteje 25 članic-držav. Leta 1999 je EZ uvedla enotno evropsko valuto -euro-, katero je dosedaj sprejelo šele 12 članic. Pri vsem ogromnem organizacijskem delu pa moremo danes ugotoviti, da je ta organizacija šele v nastajanju. Osrednja sporna zadeva je ustava in iz nje izhajata pretirana organizacijska zakonitost in struktura, ki ne upošteva gospodarskih zmožnosti in problematike držav članic.

Evropski organizacijski izvedenci vedo povedati, da bo ključni organ EZ Evropsko Sodišče, ki bo edini pristojen tolmačiti in izvajati zakonodajo. Izkušnja nam pove, da se je prednedavnim evropsko sodišče ES sodišče celo dekretno vmešavalo v slovenski pravopis ob vprašanju evro (euro). Še več! 3. avgusta letos je Evropska komisija (vlada) proti 16 članicam EZ sprožila postopek zaradi neuresničevanja s področja finančnih storitev in zaradi nepopolnega prenosa evropske zakonodaje s področja notranjega trga v nacionalne pravne rede. Če 13 držav ne bo v 2 mesecih ustrezno ukrepalo, bo komisija zadevo predala Evropskemu sodišču (European Court of Justice). Prav v tem administrativnem postopku je občutiti centralistično naravnost in model vgrajen v ustavo ima nehoti podobnost nekdanjim avtoritativnim sistemom. Tako tudi tokrat naj bi v tem slučaju veljalo staro rimsko pravilo” ...Roma locuta, causa finita”.

Sedanji koncept evropske ustave doživlja zaradi referendumске zavrnitve omenjenih dveh držav, zaradi britanskega oklevanja glede ustave. Prav tem času je tudi v Italiji velika politična in gospodarska nervoza zaradi vprašanja evra. Zdi se, da je prišel čas posodobljenja in prevrednotenja sedanje ustave. Prvotna ideja evropskega združevanja, ki se je rojevala po koncu druge svetovne vojne v času treh velikih državnikov Adenauera, Schumana in De Gasperiya je temeljila

na ustvarjanju družbenih vezi med državami, ki bi bile sposobne uresničiti trajni mir. Ta evropska ideja temelji na sledečih načelih: na ohranjanju nacionalne istovetnosti, na prostem pretoku blaga, oseb in kapitala, na skupni varnosti, na ohranjanju jezikovne in kulturne različnosti in na pravici do izstopa.

Slovenija poslušno uresničuje bruseljske odločbe in je ni opaziti med 16 državami s pretresi, vendar je opaziti, da vlada v slovenskem kmetijstvu veliko nezadovoljstvo. V Hotavljah so se 18. julija zbrali bivši kmetijski ministri ter strokovnjaki, v glavnem neposredni obdelovalci in prišli do neverjetnih zaključkov. Univ. profesor Dr. France Zagožen, ki je govoril v svojem imenu, je opozoril prisotne, da bi bilo ceneje imeti ogrevanje na pšenico kot pa na kurilno olje, namreč take so danes cene pšenice, ki ne pokrivajo niti stroškov. (Kmet prejme za kg pšenice 24 tolarjev.) Bivši kmetijski minister in kmet Ciril Smerkolj pa je bil povsem neposreden in dejal v svojem nastopu: “Slovensko kmetijstvo gre v pogubo”. Če bo EZ na pobudo Blaira uvedla enotno davčno reformo, potem bo slovensko kmetijstvo padlo v resno krizo. Dr. F. Zagožen je citiral bivšega komisarja EZ Fishlerja, ki je dejal, da bi Blairova reforma rodila 5 milijonov novih brezposelnih evropejcev...

EZ nikakor še ni dokončna zgodba, EZ je šele v nastajanju!

Dun & Bradstreet: Strateški načrti slovenske vlade realistični

LN, 9. avgust 2005

Največja bonitetna hiša na svetu Dun & Bradstreet v avgustovskem poročilu ohranja Slovenijo trdno na prvem mestu v regiji, rating pa ima še naprej znak za rast. Vse makroekonomske napovedi ostajajo enake kot prejšnji mesec, bonitetna hiša pa v tokratnem poročilu analizira junija sprejeto strategijo razvoja Slovenije, v kateri je vlada opredelila vizijo in cilje naše države ter pet razvojnih prioritet.

Po ocenah Dun & Bradstreet se zdi osnovni cilj vlade, da se rast obsega bruto domačega proizvoda (BDP) poveča na stopnjo, ki bo za tri

odstotne točke višja od stopnje rasti razvitejših članic razširjene EU, realističen. Analitikom bonitetne hiše se zdijo realistični tudi parcialni cilji, kot na primer ta, da se povprečna realna gospodarska rast v tem in prihodnjem letu poveča na štiri odstotke.

Dun & Bradstreet v avgustovskem poročilu kot posebej pozitivno ocenjuje povečevanje izvoza zaradi povečanega povpraševanja po slovenskem blagu in storitvah s strani tako pomembnih trgov, kot so francoski, italijanski, angleški in tudi hrvaški.

Anica Resnik

46. Slovenski dan

V nedeljo 3. julija je sonce prijazno sijalo nad Slovenskim letoviščem pri Boltonu. V rahlem vetru sta kanadska in slovenska zastava pozdravljali ljudstvo, ki se je zbiralo k sveti maši pri Marijini kapelici.

Šestinštirideset mineva odkar se enkrat v poletju zberemo na tem kraju, da poživimo svojo narodno zavest, prisluhnemo govornikom dneva in v kulturnem programu petja in folklore spremljamo našo mladino.

Iz roda v rod prehaja ta tradicija, ki je vedno nekaj posebnega za slovensko ljudstvo iz Toronta in okolice. Prvi organizatorji Slovenskih dni so že odšli k Bogu za plačilo za svojo zvestobo Njemu in slovenskemu narodu. Slovensko kanadski svet je bil dolgo let organizator te prireditve. Zadnjih par let je za Slovenski dan odgovoren začasen odbor "Kanadska slovenska skupnost", ki jo poleg SKS sestavljajo še Slovensko letovišče, Vseslovenski kulturni odbor, Kanadski slovenski kongres, Slovensko zgodovinsko društvo in dve slovenski župniji v Torontu.

Na letošnji prireditvi smo praznovali štirinajst let državnosti republike Slovenije in se spominjali stopetdesetletnice prisotnosti Slovencev v Kanadi. Svetniški škof Friderik Baraga je pred stopetdesetimi leti kot škof ameriške škofije Marquette s svojimi misijonarji Slovenci prevzel skrb za katoliške vernike, predvsem Indijance, večjega dela ontarijske province ob Velikih jezerih. V Goulaise Bay je tudi ontarijska vlada postavila škofu Baragi spominsko ploščo. Nad vhodom v poletno lopo pri Baragovem domu pa je odbor Slovenskega letovišča postavil napis v zlatih črkah "Baraga slovenske zemlje sin".

Popoldanski program je vodila Nevenka Stajan Slavinec. Po slovenski in kanadski himni, ki jo je zapel moški pevski zbor Bled iz Beamsvilla, je slovenska poslanica Veronika Stabej predstavila

dr. Dimitrija Rupla, zunanjega ministra republike Slovenije. V svojem govoru se je zahvalil kanadskim Slovincem za močno moralno in finančno podporo pri gradnji nove države Slovenije, ki danes potrebuje novo, močnejšo generacijo slovenskega prebivalstva na lastni zemlji. Dejal je, da danes Slovenija potrebuje Slovence priseljence in čas izseljenstva je minul. Podelil je odlikovanje republike Slovenije dr. Francu Habjanu, Stanetu Kranjcu in č.g. Tonetu Zrncu za njihovo delo v slovenski kanadski skupnosti.

Slavnostni govornik č.g. Tone Zrnc je v času svojega dvajsetletnega delovanja v župniji Marije Pomagaj v Torontu organiziral tri mladinske pevske zборе, z njimi prirejal koncerte in igre, z učiteljskim zborom vodil sobotno Slovensko šolo in sestavil dve šolski knjigi Materina beseda in Veseli dom.

Od leta 1972 je vicepostulator za Baragovo svetniško zadevo v Kanadi. Triindvajset let je urednik revije "Božja beseda". Več kot dvajsetkrat je prepotoval Baragovo deželo ob Velikih jezerjih, obiskoval muzeje in raziskaval arhive o Baragovem delu med Indijanci. Napisal je knjigo Po Baragovi deželi, produciral film o Baragi z imenom Sledovi (On the Trail). Sedaj je duhovni pomočnik v župniji Brezmadežne. Gospod Tone Zrnc je v mladini vzgajal narodno zavest in ljubezen do domovine staršev, za kar so mu naši otroci vedno hvaležni.

Na programu Slovenskega dne so to pokazale članice nekdanjega pevskega zbora pri Mariji Pomagaj, ki jih vodi Silvija Ovčjak Kolarič, poklicna učiteljica petja. Ob glasbeni spremljavi Marjana Kolariča, Ani Ovčjak in Martina Zakrajška so zapele slovenske in angleške pesmi na koncertni višini.

Tema govora č.g. Zrnca je bila Baragova veličina v Kanadi. V izbranih besedah je odkrival ogromno delo svetniškega škofa, ki ga Indijanci

ob Velikih jezerih še danes smatrajo za svojega človeka. Pripravil jim je slovar očibvejskega jezika, z lastnimi rokami gradil cerkve in kapele, s čolnom in sankami, v dežju in snegu obiskoval svoje Indijance, iz Slovenije dobival duhovnike in nikdar pozabil da ga je rodila slovenska mati.

Sedaj v ameriški državi Michigan, v mestu Marquette, naš škof Friderik Baraga s svojimi duhovniki počiva v kapeli škofijske cerkve, kjer ga obiskujejo tudi slovenski romarji.

Zastopnica mladine Stefanie Kranjec je hvaležna za pridobitev življenja v slovenski skupnosti. Predsednik banke Slovenija Bill Stajan je nato podelil denarno nagrado častnemu konzulu Jožetu Slobodniku, ki je jo ta takoj namenil Domu Lipa in Viktorijinemu skladu za invalidne slovenske otroke. Član mestnega odbora Jože Mihevc ml. nam je prinesel pozdrave torontskega župana. V kulturnem programu smo poslušali deklince zbora Mladi glas in Kristino Križan, ki študira operno petje. Z narodnimi plesi so nastopile skupine Mladi glas, Nagelj in predšolski Nageljčki. Predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora Marjan Kolarič je zaključil program, se zahvalil vsem nastopajočim in veliki množici udeležencev te proslave. Kmalu so romantične melodije orkestra Toni Ferko zapele pod sinje poletno nebo in vabile k plesni zabavi pred Baragovim domom.

Vse to praznovanje, navzočnost številne mladine je dobro znamenje, da se tradicija nadaljuje, da naš rod v Kanadi še živi in bo živel po naših otrokih... še je življenje na vasi, pesem odmeva preko zelenega polja in odmeva v visokih vrhovih dreves nad našo hišo ... neskončni vetrovi časov jo prinašajo v novo domovino, v naša srca za veselje, zavest in spomin, da smo sinovi in hčere trdoživnega naroda, rod Triglava...

Še druga tradicija se nadaljuje v juliju in avgustu... športne igre in tekmovanja, srečanja mladih iz Toronta in Chicaga, nekateri sedaj že z mladimi družinami. Marjan Ulčar je organiziral

letošnje športne dneve, kjer je sodelovalo čez tristo športnikov vseh starosti - od predšolskih do dorašlih let. Omenimo naj le nekaj pomočnikov organizatorjev posameznih iger; Andreja Ferkul, Janez Križan, Frank Karmelj, Lojze Skubic, Nevenka Stajan Slavinec, Ed Škerl in Mary Žigante.

14. avgusta so prekmurski rojaki na pristavi Večerni zvon praznovali Proščenje in Pomurski dan. Spet množica ljudi, maša, kosilo, pecivo, prireditve s pesmijo v domačem narečju, mladina s folklornim nastopom, srečanje znancev doma iz vseh koncev Slovenije in pristno domače veselje sredi zelene kanadske pokrajine...

Po odredbi torontskega nadškofa je č.g. Tine Batič, po sedemnajstih letih duhovniškega dela pri Mariji Pomagaj, postavljen za župnika v župniji Brezmadežne. Njegovo mesto v župniji Marije Pomagaj prevzame č.g. Ivan Plazar, dosedanji župnik pri Brezmadežni. Hvaležni Bogu, da imajo naše cerkve v Toronto še duhovnike, sprejemamo voljo cerkvene hierarhije za zamenjavo in kot zvesti verniki nadaljujemo delo za božje kraljestvo na zemlji.

Sredi poletja in praznovanja Slovenskega dne je Gospodar življenja poklical k sebi Bogomira Prelca, ki je ves prosti čas daroval prostovoljni službi na Slovenskem letovišču in mnoga leta pozdravljal obiskovalce na vhodnih vratih na letovišče. Pogrešali bomo našega Frica in upamo, da mu bo nebeški vratar sv. Peter našel primerno mesto v Večnem letovišču.

Cerar in družina štirih otrok.

Cerkveni pevski zbor pri Mariji Pomagaj je izgubil dolgoletnega pevca Lojzeta Petrovčiča, ki je po več letni borbi z zahrbtno boleznijo zapustil ta svet in se pridružil nebeškimi zborom 26. julija. Za njim žaluje žena Cveta, rojena

Petdesetletnica poroke Staneta in Elsie Kranjc

Anica Resnik

Letos 23. julija sta Stane in Elsie Kranjc praznovala petdeset let srečnega zakonskega življenja v družini enega sina in dveh hčerk z osmimi vnuki.

23. julija 1955 ju je župnik dr. Jakob Kolarič poročil v cerkvi Marije Pomagaj v Torontu. Leta 1954 sta se srečala ob njenem obisku sorodnikov v Torontu. Elsie je bila rojena v Slovenski družini v Conneaut, Ohio ZDA. Stanetov dom je bil v Nadanjem selu pri Pivki na Notranjskem.

Stane je dovršil gimnazijo v Postojni. Leta 1951 je zapustil domovino, prišel v Kanado, v provinco Alberto (Edmonton) in se že leta 1953 pridružil Slovenski skupnosti v Torontu. Dvainštirideset let je bil zaposlen v dveh podjetjih prehrane v Severni Ameriki. S trdim delom in močno voljo si je pridobil diplomu *Industrial Management in Arts and Technology*.

Poleg odgovorne službe, ki ga je vodila včasih po vsej Ameriki, je Stane Kranjc vedno našel čas za delo v Slovenski skupnosti – in -čestokrat tudi izven nje pri raznih karitativnih in katoliških organizacijah, n.pr. Shepherds Trust, (pokojninski sklad za duhovnike). Canadian Food for Children (dr. Andrew Simone), United Appeal katoliški Share Life itd.

Od leta 1954 deluje v župnijskih odborih, pri skavtih, Slovenskemu letovišču, bil pobudnik Kanadskega Slovenskega zgodovinskega društva, ki zbira, ureja in shranja zgodovinski arhiv Slovencev v Kanadi. Je član še drugih slovenskih društev v Torontu. Kot coordinator pripravlja

programe slovenskih dni, je organizator postavitve Slovenske spominske plošče v Zgodovinskem muzeju v Halifaxu, itd.

Za vsa ta velika dela je naš jubilar Stane letos (2005) prejel od predsednika Republike Slovenije državno odlikovanje.

Žena Elsie je njegova zvesta spremljevalka. Bila je prva voditeljica skavtinj v župniji Brezmadežne.

Na družinskem praznovanju zlate poroke v Slovenski restavraciji Linden je č.g. Tine Batič ponovil poročni obred, č.g. Ivan Plazar pa blagoslovil slavnostno kosilo. Stane se hvaležno spominja svojega starega očeta, ki mu je po lastnih preskušnjah posredoval življensko modrost, ljubezen in zvestobo slovenskemu narodu.

Zlatoporočenca Stane in Elsie, iskrene čestitke in Bog naj vama nakloni še mnogo srečnih in zadovoljnih let!

Obiskali so nas rojaki iz Avstralije

Milena Soršak

V dneh od 10. do 13. junija se je med nami zadrževalo 36 rojakov iz Avstralije, katerih želja je bila, da se srečajo s čim večjim številom Slovencev širom sveta. Najprej so se ustavili v Novi Zelandiji, potem pa preko Hawajev prišli v Chicago. P. Metod iz Lemonta, ki je popreje več let deloval med njimi v Melbourneu, jih je spremljal na turi po Severni Ameriki.

VSKO v organizaciji Cirila Sorška je poskrbel za pester program. V soboto dopoldne so obiskali cerkev Marije Pomagaj, kjer jih je g. župnik Tine Batič lepo sprejel, razkazal prostore in v kratki obliki povedal nastanek, delo in pomen prve slovenske župnije v Kanadi, ki je bila ustanovljena leta 1954. Potem so se povzpeli na najvišji stolp na svetu CN Tower (553m) in tako nekako zaznali torontsko geografsko razsežnost. Med okusnim obedom v roteči

restavraciji smo navezali prve stike, ki so se skoraj nemudoma spremenila v prijateljstva. Popoldne so si ogledali še nekaj znamenitosti Toronta in dan zaključili s turo na ladji.

Nedelja je bila namenjena izključno za srečanje torontskih rojakov. V poletnem času je za tako priliko gotovo najbolj primerno Slovensko letovišče. In prav je bilo tako. Po okusnem kosilu v domu so se obnavljala poznanstva od doma in gradila nova. Enako vzdušje se je ponovilo tudi na primorski pristavi.

V ponedeljek zjutraj so obiskali Dom Lipa in zaznali, kakšen sad rodi skupno delo in vsestransko prizadevanje celotne slovenske skupnosti. Potem so si ogledali mestno hišo v Mississaugi in nekaj ur prebili v nakupovalnem centru Square One. Že dokaj utrujeni so se ustavili v Slovenskem Centru na Brown's Line. Č.g. Travar jim je razkazal notranjost cerkve Marije Brezmadežne in obenem razložil nastanek župnije, njeno delo in pomen. Ogledali so si še slovenski banki in konzulat. V dvorani je sledilo srečanje z nekaterimi predstavniki slovenske skupnosti. Ob nadvse okusni večerji, ki jo je pripravila ga. Marija Soršak, in dobri kapljici je čas do odhoda vse prehitro minil.

S solznimi očmi smo se poslovili in drug drugemu obljubili, da se ne bomo pozabili. Morda jim nekoč vrnemo obisk.

Slovensko in globalno prebivalstvo

V Sloveniji je ob koncu lanskega leta živel 1.997.590 prebivalcev. Povprečna starost prebivalca Slovenije je konec lanskega leta znašala 40,3 leta. V zadnjih petih letih se je število prebivalstva v državi povečalo za pol odstotka oziroma za 9835 prebivalcev. Narastek je bil večinoma posledica priselitev tujega prebivalstva.

Toliko otrok, kot se v Sloveniji rodi v enem letu (lani 17.961), se na svetu rodi v eni uri in 15 minut. Kolikor nas je v Sloveniji, pa se

svetovno prebivalstvo poveča v približno desetih dneh. V Sloveniji se en otrok rodi vsakih 28 minut in 35 sekund, ena oseba umre vsakih 30 minut in 57 sekund, število prebivalstva pa se zaradi priselitev poveča za eno osebo v dveh urah in 38 minutah. Na Zemlji je skoraj 6,5 milijarde prebivalcev, in več kot polovica pa jih živi v samo šestih državah, ki so Indija, ZDA, Indonezija, Brazilija in Pakistan. Skupaj štejejo okoli 3,3 milijarde prebivalcev.

Oskrunili nagrobnik očeta Beneških Slovencev

LN, 26. julij 2005

Neznanci so oskrunili nagrobnik duhovnika in narodnega buditelja Beneških Slovencev, Ivana Trinka-Zamejskega v Trčmunu v Beneški Sloveniji, je danes poročal Radio Trst A. Po navedbah radia so Trinkov nagrobnik pomazali s črno barvo ter ga porisali z nacističnimi in fašističnimi simboli.

Do skrunitve naj bi prišlo konec prejšnjega tedna, saj so po poročanju Radia Trst A domačini napise odkrili v soboto popoldne.

Nagrobnik, ki ga je izdelal znani slovenski umetnik Tone Kralj in ki leži na razgledni točki na trčmunske pokopališču, so na vseh straneh pomazali s črno barvo. Neznanci so počrnili Trinkovo fotografijo na nagrobniku, dodali pa so tudi napise: latinski samostalnik "dux" (vodja - s to besedo oziroma z italijansko izpeljanko "duce" so nagovarjali fašističnega diktatorja Benita Mussolinija), napis "ss" (simbol nacističnih elitnih enot) ter kljukaste in runske križe.

Do novega protislovenskega izpada v Beneški Sloveniji je prišlo, potem ko so junija lani z vrsto pobud počastili 50-letnico Trinkove smrti. Ivan Trinko se je rodil leta 1863 v Spodnjem Trčmunu in umrl prav tam leta 1954. V duhovnika je bil posvečen leta 1886 ter bil najprej prefekt, nato pa še profesor latinščine, italijanščine, matematike, naravoslovja in filozofije na

nadškofijski gimnaziji v Vidmu, kjer je ostal do leta 1942, ko se je odpovedal službi in se vrnil v Trčmun, kjer je ostal do smrti leta 1954.

V prostem času je dijake iz Beneške Slovenije učil knjižne slovenščine, ki se je po lastnih navedbah sam naučil. Med drugim je sodeloval z najuglednejšima slovenskima predvojnima kulturnima revijama, Ljubljanskim zvonom ter Domom in svetom, z Mohorjevo družbo, pa tudi z ugledno praško Slovansky Prehled. Uspešno se je preizkusil tako v pesniških kot v proznih literarnih delih, uredil je slovensko slovnico, napisal vrsto nabožnih skladb in opravil vrsto prevodov. Bil je tudi prvi duhovnik, ki je bil izvoljen v videmski pokrajinski svet, kjer je sedel od leta 1902 do 1923 in se zavzemal za gospodarski in kulturni napredek Beneške Slovenije, da bi slednja lahko ohranjala svoja ljudska izročila.

Zaradi vsega tega je Ivan Trinko veljal za "očeta Beneških Slovencev" in za nesporno vodilno osebnost med Slovenci v Videmski pokrajini. Obenem je Trinkov lik tudi simbol sožitja med narodi ter medsebojnega kulturnega oplajanja med Slovenci, Furlani in Italijani ter pripadniki drugih skupnosti. Po njem je poimenovano osrednje slovensko kulturno društvo v Čedadu.

Svetovni slovenski kongres najostreje obsoja ponovno skrunitev slovenskih narodnih pomnikov in poziva italijanske in slovenske politike, da tem dejanjem naredijo konec

Svetovni slovenski kongres izraža najostrejši protest proti skrunilcem nagrobnika msgr. Ivana Trinka na pokopališču v Trčmunu, v Beneški Sloveniji. Takšna dejanja so še posebno nerazumljiva v času Združene Evrope, ko se vsi narodi in manjšine v njej zavzemamo za sožitje in spoštovanje vseh nacionalnih in manjšinskih

vrednot. Te naj v Evropski skupnosti postanejo bogastvo in ne sovraštvo, kot to želijo prikazati nekateri posamezniki in skupine v odnosu do slovenskih kulturnih in nacionalnih vrednot.

Ob tem dejanju pozivamo krajevne oblasti v Benečiji in še posebno italijanske politične oblasti v Rimu, da se odkrito zavzamejo za

pravice slovenske skupnosti. Pri tem se še posebno obračamo na italijansko vlado, da od lokalnih oblasti zahteva takojšnje udejanjanje Zakona o zaščiti slovenske manjšine v Italiji. Vsako nasprotovanje temu, posameznikov ali skupin, naj se prepreči s kaznovanjem. Nenehno sprenevedanje državne politike in lokalnih oblasti ter prekrivanje dogodkov je le še dodatna vzpodbuda takšnim početjem.

Slovenski in italijanski narod, združena v Evropi se morata zavzemati, da bi za vedno izginilo razlikovanje po narodnosti, jeziku, kulturi, ki so jih med nas zasejali nacizem, fašizem in komunizem. Skupaj se moramo zavzemati zato, da bodo postale vrednota predvsem dejanja, ki se izražajo v delu, poštenosti, spoštovanju ter zavzemanju za lepše življenje vseh narodov in prebivalcev držav v Evropski Uniji ter v svetu.

Predlagamo, da Italija in Slovenija skupaj predstavita zgodovinsko resnico iz obdobja, v katerem sta oba naroda, ob današnji (končno) podrti meji, živela in sodelovala brez sovraštva. Obnovimo pretrgane kulturne, izobraževalne in gospodarske vezi, s katerimi bomo spoznali drug drugega. Predvsem nepoznavanje resnice je vzrok za netenje nestrpnosti.

Družini msgr. Ivana Trinka, očeta Beneške Slovenije, in vsem pripadnikom slovenske narodne skupnosti v Furlaniji-Julijski krajini izrekamo iskreno sožalje in obljublamo, da bomo pri Svetovnem slovenskem kongresu, tudi v prihodnje spremljali dogodke in dejanja italijanskih oblasti v odnosu do Slovenske manjšine. Če bo potrebno bomo o tem obvestili mednarodno sodišče in pristojne institucije Evropske Unije.

Za Svetovni slovenski kongres - Franci Feltrin,

Oskrunitev nagrobnika Ivana Trinka

Dr. France Habjan

29. julija se je zbralo ob nagrobniku očeta Beneških Slovencev, duhovnika, kulturnika, narodnega buditelja in uspešnega zagovornika sožitja na slovensko italijanskem prostoru msgr. Ivana Trinka ob Nadiži veliko število Slovencev iz domovine ter dejansko skoraj vse slovenske civilne politične organizacije iz Italije. Nagrobnik delo akademskega kiparja Toneta Kralja so fašistični telovaji oskrunili in pomazali s fašističnimi in nacističnimi simboli.

Nagrobnik sta ponovno blagosloвила beneška duhovnika Marino in Mario Qualizza. Zborovanje je uvedla in sklenila slovenska nabožna pesem in predstavnik kulturnega društva Ivan Trinko iz

Čedadu. Jole Namor ter Giorgio Banting sta položila pred nagrobnik venec rož.

Na srečanju je padala tudi trda beseda oskrunilcem. Številni govorniki so se spraševali ali je šel čas 1. maja 2004, ko so meje prešle in ko naj bi se končno uresničilo sožitje v pozabo? Predsednik društva Ivan Trinko je oskrunitev označil kot negativen znak za prihodnost.

Kanadski slovenski kongres je ob priliki oskrunitve nagrobnika msgr. Ivana Trinka-Zamejskega v Trčmunu ob Nadiži poslal predsedniku kulturnega društva Ivana Trinka iz Čedadu pismo, s katerim slovenski rojaki v Kanadi globoko obžaljujejo nekulturen dogodek in izražajo solidarnost Beneškim Slovincem.

Pukšič: Madžarska bo morala narediti hitrejša korake

LN, 13. avgust 2005

Državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu v odstopu, Franc Pukšič, se je danes udeležil že 5. srečanja porabskih Slovencev v Monoštru. V pozdravnem nagovoru udeležencem,

med katerimi pa ni bilo predstavnikov madžarskih oblasti, je poudaril, da bo morala Madžarska narediti nekaj hitrejših in večjih korakov v prid Slovencev, če hočemo ohraniti slovensko skupnost na

Madžarskem. "Drugače jo bomo v naslednjih desetih letih popolnoma izgubili," je za STA povedal Pukšič.

Kot je dejal, bo morala Slovenija to od Madžarske zahtevati na vseh političnih ravneh. Obenem je kritiziral, da se današnjega srečanja v Monoštru ni udeležil noben predstavnik madžarske strani. To po njegovem prepričanju dokazuje slab odnos madžarske države do slovenske manjšine v Porabju.

Spomnil je, da Ljubljana še vedno čaka na datum nadaljevanja zasedanja meddržavne komisije za izvajanje Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine na Madžarskem

Drugi pohod za pravo označitev karantanskih spomenikov v Avstriji

LN, 14. avgust 2005

Štirje slovenski študentje, člani društva Slovenska liga za Karantanijo, so se danes odpravili na pohod od Nove Gorice do Gosposvetskega polja na avstrijskem Koroškem. Potem ko so enak pohod opravili že pred letom dni, želijo pobudniki slovensko in avstrijsko javnost znova opozoriti na po njihovem mnenju neprimeren odnos koroških oblasti do najpomembnejših spomenikov skupne slovensko-koroške zgodovine.

Kot je za STA povedal sopredsednik Slovenske lige za Karantanijo in eden od štirih pohodnikov Luka Lisjak Gabrijelčič, računajo, da bodo na Gosposvetsko polje prispeli konec prihodnjega tedna.

in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji, ki ga je že junija obljubila madžarska stran. Pojasnil je, da je pred mesecem dni od madžarskega veleposlanika v Sloveniji zahteval nov termin in ga povabil na pogovor, vendar se stvar zaenkrat še ni premaknila naprej. "Skratka, ignorantški odnos na celi črti," je menil državni sekretar. To je po njegovem mnenju tudi posledica tega, da Slovenija do sedaj ni nikoli zahtevala reciprocitete izvajanja omenjenega sporazuma. Pojasnil je, da je bilo današnje srečanje namenjeno Slovincem, ki so iz Porabja odšli v svet, pa tudi drugim. Srečanje sta spremljala bogat kulturni program in maša.

Pohodniki nameravajo tako kot lani tudi letos na uradu deželnega glavarja avstrijske Koroške Joerga Haiderja vložiti peticijo, v kateri koroške oblasti pozivajo, naj zgodovinske spomenike, kot sta Knežji kamen in Vojvodski stol, označijo tako, da bo priznana njihova vloga v slovenski zgodovini. Kot je v sporočilu za javnost zapisal Gabrijelčič, so namreč po njegovem mnenju sedaj označbe zavajajoče in namenoma prezrejo vsakršno omembo slovenske kneževine Karantanije in demokratični ustoličevalni obred. Peticijo je podpisalo več oseb iz slovenskega javnega življenja, akcijo pa med drugim podpirata Svetovni slovenski kongres in Društvo TIGR, je še zapisal Gabrijelčič.

Slovenski starši kritični do tržaške občine

LN, 12. julij 2005

Starši otrok, ki obiskujejo otroški vrtec s slovenskim učnim jezikom na Opčinah pri Trstu, poimenovan po Andreju Čoku, so na tržaškega župana Roberta Dipiazza letos julija naslovili odprto pismo, v katerem izražajo ogorčenje "nad načrtnimi raznarodovalnimi pobudami, namenjenimi predšolskim otrokom in šolski mladini", ki jih po njihovem mnenju uresničuje sedanja tržaška občinska uprava.

Starši so pismo posredovali v vednost tudi najvišjim predstavnikom slovenskih oblasti, slovenskemu občinskemu svetniku v tržaškem

občinskem svetu, deželnemu šolskemu uradu za Furlanijo-Julijsko krajino (FJK), slovenskim poslancem v deželnem parlamentu FJK, krovnicima organizacijama Slovencev v Italiji in drugim. O tem vprašanju je med nedavnim obiskom v Strasbourgu s predstavniki evropskih ustanov govoril tudi deželni poslanec stranke Slovenska skupnost (SSk) v parlamentu FJK Mirko Špacapan.

Starši otrok, ki obiskujejo omenjeni vrtec in prihajajo tako iz slovenskih kot iz narodnostno mešanih in italijanskih družin, očitajo tržaški občinski upravi diskriminacijo v korist italijansko govorečim.

Proslava 110-letnice postavitve Aljaževega stolpa

STA, 8. avgust 2005

Ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran je 6. avgusta ob 110-letnici postavitve Aljaževega stolpa na vrhu Triglava v kapelici na Kredarici vodil sveto mašo. Po maši je bila krajša slovesnost pred Aljaževim stolpom na vrhu Triglava, na kateri sta spregovorila predsednik vlade Janez Janša in predsednik Planinske Zveze Slovenije, Franci Ekar. V domu na Kredarici pa je potekal spominski večer, na katerem so sodelovali svetovno znani tenorist Janez Lotrič, ob spremljavi Toneta Potočnika, solist Ljubljanske opere, baritonist Marko Kobal ob spremljavi Tomaža Plahutnika ter Tone in Jernej Kuntner.

Slovesnosti so se udeležili tudi nekateri veleposlaniki, med katerimi je bil tudi ameriški veleposlanik v Ljubljani, Thomas B. Robertson.

Kot je znano, je Aljaž vrh Triglava od Dovške občine kupil za simbolični znesek, nato pa prav tako na svoje stroške naročil izdelavo Aljaževega stolpa, ki ga je pozneje podaril Slovenskemu planinskemu društvu. S postavitvijo stolpa pa je simboliziral slovensko obvladovanje gorskega sveta. "Največja svetinja slovenskega planinstva" je tako postala last vseh planincev in Slovencev, je prepričan Ekar.

S postavitvijo Aljaževega stolpa na vrhu Triglava 7. avgusta leta 1895 so se sicer začele "Aljaževe gradnje na slovenskem očaku in v dolinah". Tako je še isto leto zraslo Staničevo

zavetišče pod vrhom Triglava in plošča Valentinu Vodniku v Velikem Triglavu, dovški župnik pa je sodeloval tudi pri popravilu slapa Peričnik. Naslednje leto so Slovenci dobili svojo prvo kočjo v okolici Triglava, do tedaj so namreč kočje postavljali le Nemci, in sicer je bil 10. avgusta leta 1896 postavljen Triglavski dom na Kredarici, mesec prej pa še Aljaževa kočja v Vratih. Aljaž pa je med drugi "odgovoren" tudi za zavarovanje poti na grebenu Malega Triglava (leta 1897), postavitve kapelice Lurške Matere božje na Kredarici (leta 1897) in izgradnjo Tominškove pot iz Vrat do studenca pod Begunjskim vrhom (leta 1903). Med Aljaževe gradnje spada seveda tudi Aljažev dom I v vratih (leta 1904), ki pa ga je leta 1909 odnesel plaz, zato je naslednje leto zrasel Aljažev dom II.

Jakob Aljaž se je rodil 6. julija 1845 v Zavrhu pod Šmarno goro. Šolal se je v Smedniku in nato v Ljubljani, kjer je tudi končal gimnazijo. Na Dunaju je pričel s študijem filozofije, vendar se je kmalu preusmeril v bogoslovje, ki ga je študiral v Ljubljani. Mašniško posvečenje je prejel julija 1870. Kot kaplan je služboval v Trziču (1871-1880), nato pa najprej kot župnik na Dobravi pri Kropi (1880-1889) in potem v Dovjem (1889-1927). V letih 1889-1892 je bil tudi okrajni šolski nadzornik. Umrli je 4. maja 1927 na Dovjem, kjer je tudi pokopan.

DNA evidence indicates common genetic characteristic between the ancient Etruscans, Veneti and Slovenians

Abbreviated paper presented by Joe Skulj. The entire paper can be obtained from the author.

ABSTRACT

Frequencies and age estimates of the mtDNA haplogroups that occur in Europe reveal common genetic substratum characteristics. The age estimates of the haplogroups and their major sub-clusters in Slovenians and other populations of Europe, show that the Slovenian weighted average age is ~27,460 years versus ~26,710 for the European average, making the Slovenian lineages ~ 750 years older than the average European's. Therefore, it should be of no surprise that, genetic affinities are found between present day Slovenians and the skeletal remains of the ancient Etruscan nobles from their necropolises. Of the 'Etruscan' skeletal remains, the ~2,500 year old ones from Adria, show the closest genetic relationship with the extant Slovenians. Four out of five i.e. 80% of the Venetic skeletons have mitochondrial sequences found in the Balkans and now 20 % of Slovenians have lineages in common with them. Thus the genetic results agree with the Continuity Theory and the Slovenian version of it, known as the Venetic theory, which maintains that Slovenians are indigenous to their lands and that ancient Veneti and Slovenians have a historical connection. Adria, which is located in the present day Veneto in Italy, was part of the Roman province of Venetia et Histria during the Roman era, as was most of the present day Slovenia. There is also a genetic similarity between 6000 to 14000 year old skeletal remains from eastern Alps and the present day Slovenians indicating a degree of genealogical continuity from Neolithic to the present day.

INTRODUCTION

In 1973 Lord Colin Renfrew, the well-known archaeologist and pre-historian wrote in his book *Before Civilization: The Radiocarbon Revolution and Prehistoric Europe*: "The study of prehistory

today is in a state of crisis. Archaeologists all over the world have realized that much of pre-history, as written in existing textbooks, is inadequate, some of it quite simply wrong...the chronology of prehistoric Europe betrays a serious flaw in archaeological theory.... Most of us have been brought up to believe, for instance, that the Pyramids of Egypt are the oldest-stone built monuments in the world, and that the first temples built by man were situated in the Near East... There, it was thought metallurgy was invented...It comes, then, as a shock to learn that all this is wrong. The megalithic chamber tombs of Western Europe are now dated earlier than the Pyramids... Copper metallurgy appears to have been underway in the Balkans at an early date - earlier than in Greece. (Renfrew (1973).

In reconstructing the past it is natural to look for clues in stone tools, pottery and grave goods. These are the tangible artifacts of the past - but they are not the only survivors. In every cell of our bodies we all carry DNA which has been passed down almost unchanged from our earliest ancestors...DNA (deoxyribonucleic acid) is the messenger of heredity" (Sykes & Renfrew 2000).

The mitochondrial DNA (mtDNA) and Y chromosome have the potential to be particularly informative for the studies of human migrations that populated Europe. Both components of the human genome are inherited from only one parent (Lell & Wallace 2000). Analysis of the maternally inherited mtDNA of modern populations has become a useful tool for human population studies and for reconstructing aspects of evolutionary history. The maternal mode of inheritance of the mtDNA, allows it to be used for inferring the pattern of prehistoric female migrations and peopling of different regions of

the world. It is now technically possible to validate these analyses by directly studying the DNA of ancient people and comparing them to the present day populations (Malyarchuk 2003, Vernesi 2004).

To put the genetic comparisons between skeletal remains found in the eastern Alps, the Etruscan and Venetic skeletons and the present day Slovenians in perspective, it is informative to look at the age and the origins of the genetic markers in ancient and extant populations.

This is also another indication that, there is a genetic continuity, between the Slovenians and the people of Veneto region, including Adria. This genealogical continuity is based on the paternally inherited Y-chromosomes. This is in addition to the maternally inherited mtDNA, as discussed earlier.

Barbujani in his paper "Genetics and the population history of Europe" shows graphically a genetic continuity between the populations of the north western Balkans and the peoples now occupying the land of the ancient Veneti

and Etruscans in Italy. A clear demarcation is seen in northern Italy at the western boundary of the Veneto region (Barbujani 2001).

CONCLUSIONS:

Genetic information indicates that Slovenia contains a large percentage of ancient populations.

There is evidence of genealogical continuity between the 6,000-14,000 year old skeletons in the Alps, ancient Etruscans and Veneti and the present day Slovenians.

Genetic information makes it evident, that Slovenians are indigenous to their land as indicated by the mtDNA relationship with the ~2,500 year old skeletal remains of the Etruscans and Veneti, particularly those from Adria. The Y-chromosome DNA data on the extant populations also support this premise.

Genetic evidence supports the historic quotation from the biography of St. Columban written in 615 A.D. and cited by Tomažič "Termini Venetiorum qui et Sclavi dicuntur" - the land of the Veneti who are also called Slavs (Šavli 1996).

CANADIAN SLOVENIAN CHAMBER OF COMMERCE

Serving Canadian and Slovenian business interests and that of our communities

Come Grow With Us

Benefits of CSCC Membership include:

- Advocacy for Your Business
- Access to Information and a Canada-wide Community Network
- Entry to the Web-based Business Directory
- Links to Financing and Regional Partnerships
- Discounts to Dinners and Special Events
- Marketing and Advertising Opportunities

CSCC

747 Browns Line
Toronto Ontario M8W 3V7
Phone: 416-251-8456
Fax: 416-252-2092
Website: www.cdnslocc.ca

Interview with Dr. Dimitrij Rupel

By S.M. Kranjec

No stranger to Canada, Dr. Dimitrij Rupel, Slovenian Minister of Foreign Affairs, visited the country once again last month.

By way of the United States, Dr Rupel stayed in Toronto for only a few days, but managed to meet with many of the leading members of the Slovenian community and, most notably, was a keynote speaker on Slovenski Dan at the *Slovensko Letovišče* on July 3, 2005.

Celebrating 150 years of Slovenians in Canada this year, Dr. Rupel was focused on the growth of the culture - both here and in Slovenija.

Demographically, he said, Slovenija cannot keep up standards without actively seeking out and promoting immigration. Dr. Rupel said a true need for migration into Slovenija from eastern Europe or the former Yugoslavia is felt; however, he added, Slovenians abroad who are interested in living and working in Slovenija are to receive the first invitations to migrate.

Traditionally not a multicultural society, as is Canada, Slovenija and Slovenians would have to adjust. Dr. Rupel believes this new way of living, this new outlook can be achieved through the mixing of identities, rather than the segregation of them.

“The problem is being resolved in a rather new way today,” he said. “It is not either or. It is not a zero-sum game. It is an addition. A co-existence of many identities.

It is a time of change. People migrate, move, and change. Canada is a great example of that - lots of multiculturalism.”

Between the years 1977 and 1978, Dr. Rupel himself was part of the moving, the changing. After gaining a PhD in sociology, he taught at Queen’s University in Kingston, Ontario.

When he moved into politics after 1990, he moved to Ottawa, and so, is rather familiar with Slovenian communities in Canada.

“The community works very well. Slovenian organizations in Canada manage to keep Slovenians together,” he said. “Look at this camp,” and he gestured around himself at the crowds just finishing their lunch and starting to gather for the program, which included not only speeches, but an array of talent - dance groups and choirs - showing off the strong roots and traditions the Slovenian communities in Toronto hold dear.

“Keep up the good work,” he said. “I am delighted to be here and see how much is being done. How alive it is. I see a lot of children, a lot of young people.”

Dr. Rupel was particularly focused on the youth at the *Slovensko Letovišče* that day. In fact, with a speech aimed at the youth on the program, the day had somehow evolved into a fight to keep the community alive by firing up the young, challenging them to become more involved, more active members of the community.

As the multiculturalism Dr. Rupel spoke about bolsters Canada, it also dilutes the Slovenian culture. While Dr. Rupel declared that Slovenija has an obligation and a responsibility to Slovenians outside of Slovenija, he was very clear about upon whose shoulders the future of Slovenian communities in Canada lies.

“If people want to keep their Slovenian identity, their character,” he said. “There is no one who will keep them from this. But, of course, the question is whether the Slovenian culture is worth saving.”

From the crowds of people celebrating Slovenski Dan, to the children who dress up in *noše* to dance the dances of their ancestors, to Dr. Rupel’s clear admiration for the strength and endurance of one of Canada’s smallest ethnic communities, the answer to that question is obvious: it is worth it. Most definitely.

Poročilo o 17. golf turnirju za *Slovenian Canadian scholarship foundation*

V soboto 28. maja se nas je zbralo kar precejšnje število ljubiteljev narave in sponzorjev slovenskega štipendijskega sklada, da bi se pomerili, katera četvorka doseže najboljši rezultat. Oziroma katera četvorka spravi žogico v luknjo z najmanj udarcev.

Vreme je bilo enkratno. Rockway Glen golf igrišče je zelo visoke kvalitete. Osnovni pogoji za dobro igro so bili na višku. Vendar starejši ljubitelji golfa moramo priznati, da mlajša generacija postaja vsako leto boljša. Tudi letos so trije golobradniki na sliki (brata Steve in Michael Končan in njun prijatelj Ricky Watson iz Niagara on the Lake) bili najboljši. Najmlajši med njimi je star komaj trinajst let in je prvak lokalnega kluba v razredu do 13 let.

Prva nagrada je nov avto za igralca, ki bi zadel luknjo z enim udarcem. Noben ni dobil te nagrade, čeprav je Oresar zgrešil »hole in one« samo za 6 inčev.

Po končani igri smo se zbrali v slovenskem narodnem domu Lipa park za kosilo, ki so ga pripravile odlične kuharice pod vodstvom Mary Mikulič. Ob dobri kapljici in prijetnem kramljanju

smo razdelili nagrade. Pokal je izdelal Henry Žižek. Zmenili smo se tudi, da se dobimo na 18. turnirju.

Hvala vsem, ki ste se tega turnirja udeležili in s tem podprli slovenski štipendijski sklad. Ne pozabite na naš banket, ki bo 29. oktobra 2005 v cerkvi sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu. Na svidenje!

Ed Kodarin za
Slovenian Canadian Scholarship Foundation.

A short history of "Slovenian Golf Tournament"

The first Slovenian Golf Tournament was held in Kirkland Lake, where second generation Slovenians gathered together annually to play some golf and enjoy a social after their day on the course. After several such tournaments, John Stark and a number of his friends decided to create a trophy, which would honour their first generation parents who emigrated from Slovenia. The trophy depicts a shovel and a pick and commemorates the hard work of their fathers who worked so hard in the gold mines.

Many of the second generation pursued post secondary school studies and because of the lack of work in their profession and job specialities moved to southern Ontario and in particular to the Golden Horseshoe. As a result

the trophy lay dormant until our northern friends donated it to the Slovenian Scholarship Foundation for their fundraiser Golf Tournament.

The Slovenian Scholarship Foundation was established in 1996 to encourage our young people to pursue post secondary college and university education and to continue to take pride in their Slovenian heritage. By supporting our young people financially in their studies, when they need it most and to recognize them for their accomplishments, the SCSF Board believes, that in time, they will pick up the torch and be our future leaders.

Jerry Ponikvar, president
Ed Kodarin, past president

When Jesus Threshed Wheat in Slovenia

Dr. Anne Urbančič

Canadian autumn arrives, it seems, without warning. One day the summer still invites us with long hot days and short nights. Then Labour Day. And as evening falls on Labour Day, we all know that summer has ended, unofficially of course, and the Fall with its cooler, shorter days has crept in and settled itself into our mindset. School starts and children are scurried off to bed at an earlier hour, not yet ready for sleep.

I think my father and mother knew how much we wanted to stay up just a few more minutes in those first few weeks of school. Wisely, they put us to bed but allowed us our few minutes by telling us stories in Slovenian about themselves and their families, about flying slippers, Kralj Matjaž, witches and fairies and elves. Our favourites, however, recounted the travels of Jesus in Slovenia's Kras region. I still hear my father's deep melodious voice, the well-timed pauses, the colourful Slovenian adjectives and verbs and dialect cadences.

I don't do his stories justice when I tell them, in English, to my daughters. Allow me to try, however:

Jesus and St. Peter traveled on foot through the villages of Slovenia preaching the Gospel. They had no money, but they happily worked for food and lodging.

One evening, at nightfall, they stopped at a tiny village, not far from where my father grew up. They were tired. They were hungry. A light in a neat little cottage invited them, and they decided to ask there for food to eat and a place to sleep. Now, the cottage was owned by a smart, old, obsessively clean, cunning, shrewish but kind, greedy but generous (never mind the contradictions) widow. She had two small fields of wheat but no sons or daughters to thresh them. Jesus and St. Peter arrived at her doorstep just at threshing time, and she thanked God for the miracle of two strong young strangers who

promised to work for a meal and lodging. She shared her simple supper with them and told them they could sleep on the clean hay in the barn loft. But she warned them that they had to get up early the following morning to make most of the day; she wanted one whole field threshed the next day, and the other, threshed the day after. Up the loft ladder clambered St. Peter, followed by Jesus. But St. Peter was tired and agitated and just couldn't find the right position to sleep. In the meantime, Jesus was already snoring. (My father apparently knew exactly how Jesus snored for he imitated the rumble and wheeze loudly, much to our delight). "Wake up, wake up", said St. Peter. "I can't sleep. You snore too loudly. And I'm squished on this side. Maybe if we changed places..."

Jesus agreed and soon the two fell fast asleep. At cockcrow, both of them were still in the land of dreams but the widow in her house had already breakfasted, made her bed, done the dishes, washed the clothes, swept the floor, prepared some food for them and waited. And waited. And waited. No Jesus. No St. Peter. "Ah" she thought to herself, "They're very tired. I'll just go call them." She shouted to them from halfway up the ladder. "Wake up, wake up; you promised to thresh today."

"Don't worry" replied Jesus, "We'll get up soon. The threshing will be done."

But when she checked on them again at 6 am, St. Peter and Jesus were still in bed. At 6:30 am, the woman began to be impatient; fearing she had struck a bad bargain that would cut her profit from the sale of her wheat, she went outside, cut a long willow branch from the tree in front of her property, climbed up the loft ladder and said angrily, as she whipped at the man nearest the loft edge:

"Get up, get up, you lazy loafers; the field needs to be threshed today."

"Ow, ow, ow, we're coming. Ow, ow, ow."

Stop beating me!" yelled St. Peter as he tried in vain to protect himself from her thrashing.

"Don't worry," said Jesus calmly. "The work will get done. Have faith."

At 7am, the two were still in bed. Up the ladder went the old woman and began to whip St. Peter again, with more force and greater anger. Once more Jesus told her not to worry. And he stayed in bed. Even St. Peter, rubbing his bruises, was surprised and said:

"Are you sure, Jesus? Shouldn't we get up and start to work?"

"Have faith, Peter," Jesus said. "We will finish the threshing today as we promised."

"Well, in that case," replied St. Peter, who by now had a fascinating arrangement of black and blue bruises and red welts on his body from the two beatings, "Would you mind switching places with me? I don't relish the idea of having her come back, finding us in bed and beating me again."

"Are you sure?" asked Jesus. St. Peter nodded determinedly and the two switched places.

At 8 o'clock, back came the widow. By now she was livid, angrier than she had ever been in her life, convinced that she had been duped by these two strangers and knowing that the longer her wheat remained unthreshed, the less she would get for it at the market. Perched on the last rung of the loft ladder she began to scream at the top of her lungs, calling the two all sorts of names and waving her willow stick:

"I beat the first guy twice with no results," she shouted, "Now I'll beat the other one to see if he is any less lazy than his friend." Whack, whack, whip, whack!!!! Poor St. Peter.

"Stop, stop," said Jesus. "You have no faith, and you are so impatient. However we will keep our bargain."

Soon the two men were out in the field. The wheat was piled high ready for threshing. Jesus took a match out of his rucksack, struck it against the sole of his sandal and threw it into the wheat. Smoke billowed out, and flames

licked the pile, higher and higher. The woman, half crazy by what she saw, ran out of her house, screaming, shouting, cursing. But then, miraculously, the smoke died down, the flames disappeared and there were two neat piles: one pile of wheat all bagged and ready for market, and in another spot, the straw. The woman couldn't believe her eyes. But she was still very angry and so she sent Jesus and St. Peter away with no breakfast. She decided she could thresh her other field all by herself, without the frustration of feeding and waiting for the two strangers to help her. And so the next day she did exactly as she had seen Jesus do. She lit the pile of wheat. The smoke billowed out and the flames licked the second pile higher and higher. After a while, the smoke died down and the flames disappeared. Nothing but black ashes remained. Only then did the woman realize who the two strangers had been...

"What happened after?" we would ask our Dad, although our eyes were heavy with slumber. But he would point to the youngest sister, already asleep, and tell us we would have to wait till another bedtime.

Some months ago, I came across a recent volume of Slovenian folk tales collected by Nada Kerševan and Marija Krebelj entitled *Dūša na bicikli: Folklorne pripovedi iz Brkinov, doline Reke in Okolice* (Ljubljana: Kmečki glas, 2003 ISBN 961-203-261-0). Accompanied by a wonderful CD that captures all the nuances of tales told in dialect, it contains over 450 stories including the one above (*Kristus in svioti Pjotor Mladtla 'sta žitu*). I thought my father had made it up and so I was surprised to find that it belongs to a rich repertoire of Slovenian stories, each one a linguistic and ethnological delight.

The collecting and recording of similar tales, which began almost 200 years ago with the Austrian Grimm brothers, is a vital aspect of archival work. The stories hold important clues to culture and language. Have your parents or grandparents tell you their favourites; the archives of the Canadian Slovenian Historical Society

would be pleased to receive the tapes/cassettes and conserve them.

The CSHS gives all Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. We invite you send us your family documents, or pictures or artifacts or your stories. Originals or copies are acceptable and will be placed in a special box identified by your family or

organization name.

You can help carry on the important work of the CSHS by becoming a member or by donating documents and artifacts of your own or your family's immigration history to the Archive.

You do not have to be famous to be important to us and to Slovenian-Canadian history.

Events Calendar For 2005

August 28	Bled – piknik
September 3	Holiday Gardens - banquet - “Slapovi iz Slovenije” Slovenski Park - Baseball Tournament
September 4	Slovenski Park - Baseball Tournament - piknik Slovensko Lovsko in Ribiško Društvo – Tretji piknik - Oktoberfest Društvo Večerni zvon – Vinska Trgatev
September 5	Bled-Planica – Piknik – igrajo “Slapovi iz Slovenije”
September 10	Triglav – Golf Tournament
September 11	Vseslovensko romanje v Midland Lipa Park – Oktoberfest SAVA – piknik Triglav - piknik
September 18	Holiday Gardens – Peti piknik Sv. Gregorij Veliki - župnijski banquet
Oktober 8	Bled-Planica – Vinska Trgatev Festival VSKO - Radio banquet - Browns Line
Oktober 8, 9	SAVA - Oktoberfest
Oktober 9	Slovensko Letovišče – Vinska trgatev
Oktober 15	Dom Lipa – Banquet – Browns Line Slovenski Dom – Bus tour – Oktoberfest SAVA – Oktoberfest
Oktober 22	Slovenski Park – Lovski banquet Triglav – vinska trgatev
Oktober 29	Canadian Slovenian Scholarship Foundation – Banquet – St. Gregory the Great – Hamilton
November 5	Lipa Park – Martinovanje
November 6	Slovenski Park – Občni zbor
November 12	Društvo Večerni zvon – Martinovanje banquet SAVA – Lovski banquet Holiday Gardens – Jesenski banquet St. Gregory the Great - Martinovanje
November 19	Slovensko Lovsko in Ribiško Društvo – Losov banquet – Browns Line Bled-Planica – Lovski banquet
November 20	Triglav – Balinanje

November 27	Simon Gregorčič - Banket - Browns Line
December 3	Slovenski Dom – Banket – Manning Ave., Toronto
December 4	Župnija Brezmadežne - Miklavževanje – Browns Line SAVA – Miklavževanje Lipa Park – Miklavževanje St. Gregory the Great Cultural Society – Miklavževanje Triglav – Miklavževanje
December 11	Župnija Brezmadežne - Božičnica za ostarele – Browns Line Holiday Gardens - Božičnica Bled-Planica – Božičnica Slovenski Park - Miklavževanje

Dom Lipa recognizes the support of Planica members

Frank Brence

Helen Hočevar, (a board member) presented a plaque in recognition for the support received at this year's Walk-a-thon 2005 from Planica members who volunteered and took the responsibility for the kitchen. Over 100 people participated/walked and raised \$63,000.

"This is Planica's way of supporting the worthwhile activities of a Slovenian institution", said Irene Bric-Skrt, another board member and

the organizer of the Walk-a-thon. "We hope that other clubs and/or organizations will take up this *challenge* and volunteer to take over the duties in the kitchen in the future".

Other organizations such as Slovenian Credit Unions already support this fundraising by

Planica members and volunteers at the Walk-a-thon receiving Dom Lipa recognition

donating items which are given to the participating volunteers.

Clubs interested in donating their time and work to Dom Lipa may call Dom Lipa at 416-627-3820.

Seniors Club of Dom Lipa visits Planica

Frank Brence

What we call Planica consists of 1,000 acres of picturesque rolling country and is located about 260 km North-East of Toronto. Planica Hunting and Fishing Club was established 29 years ago as a place for enjoyment in the great outdoors, a place where families can spend weekends or entire vacations camping and exploring the nearby countryside and lakes. It has developed into a year round playground for families.

At this year's annual Planica picnic, we were so pleased to welcome visitors from Toronto, who arrived by charter bus. This visit was planned for some time. Thanks to Mrs. Frances Kramar for organizing this outing for the members and friends of *Seniors Club of Dom Lipa*.

The bus left Browns Line around 7 a.m. made one stop to pick up more passengers and arrived just before 11 am. After official welcome by Frank Jager, each visitor was presented with a red carnation. After a break for a coffee and strudel, Sunday mass was held in the hall of Dom II. Another pleasant surprise awaited us. We were visited by vacationing Rev. Janko Krištof from Koroška, Avstria. He co-celebrated the mass with our own Rev. John Nosan. The children, who attended the week long Fun-Ed Camp the week before the picnic, were participating at the mass by singing, reading the liturgy and presenting the petitions. After the mass, they received a certificate of recognition for their attendance at the Fun-Ed Camp 2005.

Mrs. Helen Hočevar (a member of the board of Dom Lipa) presented a plaque expressing gratitude from Dom Lipa to Planica and in particular to the members who worked in the kitchen at Dom Lipa's annual Walk-a-thon fundraiser in June.

Our traditional foods at these picnics such as roast pigs, turkeys and lamb were ready at the end of the mass. The visitors were served a buffet style meal in the hall of Dom I, others

were served on the terrace in the shade of newly installed awnings.

As is customary, a draw was held for prizes donated by the Planica members. All proceeds go to the Fun-Ed Camp fund. Brenda Dolenc

and Lori Pavlakovic executed the draw expeditiously.

Some Planica members are also members of folk dance group "*Nagelj*", they and their friends performed a number of dances for the excited audience. Dance music and songs by "*Branko*" followed their performance. His singing and music was greatly appreciated and he played into the early hours of the morning.

All things must come to an end. The announcement said that the bus would be leaving at 5 o'clock. More group pictures and fond farewells, promises of returning next year, thanks for coming, thanks for having us, and on and on. Many of the visitors reacquainted themselves with people they have not seen for many years. For many this was the first visit to Planica and we hope not the last.

Next year, for our 30th anniversary, the board is planning an extraordinary program of celebration. We invite other clubs to organize visits to Planica and the picturesque Highlands of Hastings.

(more pictures on the next page)

Planica picnic

